

SXEDIO.G37

Η ΤΜΤ ΤΟΥΡΚΙΑΣ: ΑΦΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΙΣΜΑΗΛ ΤΑΝΣΟΥ, ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΕΓΚΕΦΑΛΟΥ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΤΗΣ ΤΜΤ

Ο Ταγματάρχης του τουρκικού Στρατού Ισμαήλ Τάνσου μπορεί να χαρακτηρισθεί ως ο ουσιαστικός εγκέφαλος της ΤΜΤ. Υπηρετούσε στο Γραφείο Ειδικού Πολέμου και ήταν υφιστάμενος του Στρατηγού Ντανίς Καράμπελεν στον οποίο είχε ανατεθεί από την τουρκική Κυβέρνηση η ίδρυση της οργάνωσης.

Ως προϊστάμενος του Τάνσου ο Καράμπελεν ανέθεσε σ αυτόν πλήρη ελευθερία δράσης για την συγκρότηση της ΤΜΤ. Λόγω της θέσεως του είχε πρόσβαση τόσο στον Πρωθυπουργό όσο και στον Υπουργό Εξωτερικών. Ιδιαίτερα με τον δεύτερο μπορούσε να επικοινωνεί χωρίς να ακολουθεί τη στρατιωτική ιεραρχία.

Ο Τάνσου ήταν ο άνθρωπος που φρόντιζε για όλα παρ όλο ότι ουσιαστικός αρχηγός της ΤΜΤ ήταν ο προϊστάμενος του Ντανίς Καράμπελεν με τον οποίον είχαν υπηρετήσει στον πόλεμο της Κορέας στο τουρκικό απόσπασμα.

Ο Σπύρος Αθανασιάδης στο βιβλίο του "Φάκελος ΤΜΤ, Λευκωσία **1998**" γράφει, στηριζόμενος σε τουρκικές πηγές:

Ο Ισμαήλ Τάνσου μίλησε για την ΤΜΤ σε δυο περιπτώσεις. Η πρώτη ήταν στους υπεύθυνους του Τουρκοκυπριακού Πολιτιστικού Συνδέσμου στην Αγκυρα και δημοσιεύθηκε τον Ιούλιο του **1996** στο περιοδικό "Επιστολή Κύπρου" (**Kibris Mektubu**), εκφραστικό όργανο του Συνδέσμου.

Σ αυτή τη συνέντευξη του όπως επίσης και στη δεύτερη που έδωσε αργότερα στις **26** Αυγούστου στη "Χαλκίν Σεσί", ο Ταγματάρχης Τάνσου, μιλά για όλα και για όλους και αποκαλύπτει συνταρακτικά πράγματα γύρω από την οργάνωση της ΤΜΤ και την όλη δράση της από το **1958** μέχρι το **1960** όταν έγινε το πραξικόπημα

που ανέτρεψε τους Μεντερές και Ζορλού και τους έστειλε στην αγχώνη.

Αφηγείται ο Ισμαήλ Τάνσου στη συνέντευξη του που αναδημοσιεύθηκε στην τουρκοκυπριακή εφημερίδα "Χαλκίν Σεσί" το Μάιο και Ιούνιο του **1997**:

- Ποιος ήταν ο εμπνευστής της οργάνωσης TMT, πώς ιδρύθηκε και από ποιους;

- Στα τέλη του **1957** (Δεκέμβρης) ο ηγέτης της τουρκοκυπριακής κοινότητας Φαζίλ Κουτσοούκ και ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Τουρκοκυπριακών Οργανώσεων Ραούφ Ντενκτάς, επισκέπτονται την Αγκυρα για να συζητήσουν θέματα που αφορούν την τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Εχουν επαφές με αρμόδιους της τουρκικής Κυβέρνησης. Σε επαφές που είχαν με τον Υπουργό Εξωτερικών Φατίν Ρουστου Ζορλού του αναφέρουν τους κινδύνους που εγκυμονεί η ΕΟΚΑ για την τουρκοκυπριακή κοινότητα και του ζητούν οπλισμό για να διανεμηθεί σε κατάλληλα πρόσωπα τα οποία θα διασφαλίζουν την ασφάλεια ζωής των μελών της κοινότητας. Ο Ζορλού δηλώνει ότι το θέμα είναι πολύ λεπτό και τους υπόσχεται να το μελετήσει με προσοχή. Οι ηγέτες επιστρέφουν στο νησί με κάποια αισιοδοξία.

Τις τελευταίες μέρες του **1957** το κλίμα στην Κύπρο επιδεινώθηκε. Αυξήθηκαν οι "τρομοκρατικές" ενέργειες της ΕΟΚΑ και τη φορά αυτή άρχισαν να απειλούν και την τουρκοκυπριακή κοινότητα. Στην Τουρκία κλιμακώνεται η εθνική αγανάκτηση. Διοργανώνονται συλλαλητήρια με σύνθημα "διχοτόμηση ή θάνατος".

Σε μερικά από αυτά παρίσταται και ο Φαζίλ Κουτσοούκ και υπεραμύνεται της υπόθεσης. Η τουρκική Κυβέρνηση είναι ανήσυχη. Προσπαθεί να χαράξει την πολιτική που θα ακολουθήσει. Την τελευταία εβδομάδα του Δεκέμβρη του **1957** ο Διοικητής του Γραφείου μας εν αποστρατεία Στρατηγός Ντανίς Καράμπελεν καλείται στο Γενικό Επιτελείο των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων και γίνεται δεκτός από τον Υπαρχηγό Αντιστράτηγο Σαλίχ Τζοσκούν. Ο Τζοσκούν

του είπε τα εξής:

- Η Κυβέρνηση μας ρωτά κατά πόσο είμεθα σε θέση να ιδρύσουμε στην Κύπρο μια ένοπλη οργάνωση, όπως αυτή της ΕΟΚΑ. Γνωρίζω τις δυνατότητες του τμήματος σας, αλλά προτού δώσω οποιαδήποτε απάντηση, θα ήθελα να συνεννοηθώ μαζί σας. Μέχρις αύριο σκεφθείτε το θέμα στο τμήμα σας και ενημερώστε με για τη συνέχεια.

Η απάντηση του Καράμπελεν ήταν:

- Στρατηγέ, είμαστε σε θέση να φέρουμε σε πέρας μια τέτοια αποστολή. Ομως, όπως είπατε κι εσείς, θα ήταν καλύτερα να συζητήσω το θέμα με τους συναδέλφους του τμήματος και να σας ενημερώσω σχετικά αύριο.

Ο Καράμπελεν με κάλεσε αμέσως στο γραφείο του και μου είπε: Τώρα θα σου αποκαλύψω κάτι πολύ σημαντικό και απόρρητο. Προς το παρόν μην πεις τίποτα σε κανένα.

Η απάντησή μου ήταν:

- Χρόνια τώρα παρακολουθούμε τις εξελίξεις στο Κυπριακό. Ονειρευόμαστε να μας ανατεθούν καθήκοντα. Μας ανησυχεί που δεν μας διέταξαν να ιδρύσουμε κι εμείς μια οργάνωση όπως την ΕΟΚΑ και για το λόγο αυτό επικρίνουμε την Κυβέρνηση.

Στρατηγέ μου, έχουμε τις δυνατότητες, γνώσεις και ανθρώπινο δυναμικό για να φέρει σε πέρας την αποστολή αυτή, αφού εξασφαλίσουν χρήματα και οπλισμό, χορηγηθεί απεριόριστης διάρκειας άδεια στους αξιωματικούς που θα επιλέξετε να μετατεθούν στην Κύπρο και η Κυβέρνηση αποδεχθεί ότι θα ικανοποιεί τις ανάγκες μας. Υπό αυτές τις συνθήκες θα πετύχουμε και μάλιστα χωρίς να ενημερωθεί κανείς ούτε στο εσωτερικό ούτε στο εξωτερικό. Όπως γνωρίζετε, οι μόνοι που μπορούμε να αναλάβουμε την αποστολή αυτή είναι το γραφείο μας.

Όλοι οι αξιωματικοί που υπηρετούν στο Γραφείο μας έχουν ειδικότητα σε τέτοια θέματα. Αν μας δοθεί η διαταγή για να αρχίσουμε τις προετοιμασίες ίδρυσης, αυτό θα το θεωρήσουμε μεγάλη

τιμή, τόσο για σας όσο και για το Γραφείο μας. Σας ικετεύω να απαντήσετε καταφατικά στο Γενικό Επιτελείο Ενόπλων Δυνάμεων. Μπορείτε να βασίζεστε σε μας.

Η απάντηση του Στρατηγού Καράμπελεν ήταν:

- Εν τάξει Τανσου, όλα όσα είπες τα ασπάζομαι. Και εγώ εξάλλου αυτά σκεφτόμουν. Θα μεταβώ στο Γενικό Επιτελείο Ενόπλων Δυνάμεων και θα τους ανακοινώσω ότι είμαστε έτοιμοι. Σου επαναλαμβάνω Τάνσου. Το θέμα αυτό είναι άκρως απόρρητο. Το έχω αποκαλύψει μόνο σ εσένα, ούτε ακόμη και στον Επιτελάρχη του Στρατηγείου μας. Να κρατήσεις κλειστό το στόμα σου και να ετοιμάζεσαι ψυχολογικά. Σε εμπιστεύομαι. Πρώτα ο Θεός να μας αναθέσουν αυτή την εθνική αποστολή.

Την επομένη ο Κάράμπελεν πήγε στο Επιτελείο για να ανακοινώσει την καταφατική απάντηση. Γιατί όμως ο Στρατηγός Καράμπελεν προτίμησε εμένα και προέβη στην αποκάλυψη των σχεδίων; Γιατί ζήτησε από μένα τις απόψεις μου;

Νομίζω ότι θα πρέπει να σας ενημερώσω. Την περίοδο **1962-53** πήγαμε με τον Στρατηγό στην Κορέα. Η γνωριμία μας αρχίζει από τότε.

Όταν επρόκειτο να ιδρυθεί το Γραφείο μας με μετέθεσε σ αυτό γιατί με αγαπούσε και μου είχε εμπιστοσύνη.

Ο Στρατηγός Καράμπελεν αφού ενημέρωσε το Στρατηγό Σαλίχ Τζοσκούν ότι το Γραφείο μας είναι έτοιμο να αναλάβει την αποστολή, ενημέρωσε και τον Υπουργό Εξωτερικών Φατίν Ρουστού Ζορλού.

Από αυτή τη στιγμή κτύπησε το καμπανάκι για την ίδρυση της ΤΜΤ. Για να αρχίσουμε τις ενέργειες μας περιμέναμε πέντε μήνες. Τους λόγους, τα αίτια, τα πληροφορήθηκα μετά. Έχουν ως εξής:

Ο Υπουργός Εξωτερικών Φατίν Ρουστού Ζορλού είχε τη γνώμη ότι έπρεπε να ιδρυθεί μια οργάνωση η ΤΜΤ στην Κύπρο. Αυτός ήταν που πρώτος έφερε το θέμα στους κόλπους της Κυβέρνησης. Αυτός ήταν που προσπαθούσε να πείσει τον Πρωθυπουργό Αιβάν

Μεντερές να εγκρίνει την ίδρυση. Ο Αιτνάν Μεντερές είχε φιλικές σχέσεις με τον Καραμανλή. Πίστευε, ότι μαζί με τον Καραμανλή θα μπορούσε να επιλύσει το κυπριακό ειρηνικά και μέσω της διπλωματίας. Ετσι, ανησυχούσε μήπως και μια ένοπλη οργάνωση δημιουργήσει προβλήματα στο νησί αφού θα άρχιζαν συγκρούσεις. Πίστευε στον Καραμανλή και την Ελλάδα που ήταν εξάλλου και σύμμαχος μας στο ΝΑΤΟ. Ο Φατίν Ρουστού Ζορλού, είχε διαφορετικές απόψεις, αντίθετες από αυτές του Μεντερές. Γνώριζε ότι το **1951** ο Στρατηγός Πάγκαλος εξόπλισε τους ελληνοκύπριους, ότι απέστειλε στο νησί το Συνταγματάρχη Γρίβα που στη συνέχεια τον προήγαγε σε Στρατηγό και ότι και οι μετέπειτα Ελληνικές Κυβερνήσεις ακολούθησαν την ίδια πολιτική.

Ο Ζορλού παραδέχεται την αδιαφορία της τουρκικής Κυβέρνησης. Είχε χαθεί πολύς χρόνος. Πίστευε ότι δεν ήταν δυνατό το κυπριακό να επιλυθεί μόνο μέσω διπλωματικής οδού και ότι θα έπρεπε να υπήρχε μια ένοπλη οργάνωση, όπως αυτή της ΕΟΚΑ, για να μπορεί η Τουρκία να έχει διαπραγματευτικές δυνατότητες. Πίστευε ακόμη ότι η ένοπλη αυτή δύναμη θα μπορούσε να προσταστέψει την Τουρκοκυπριακή κοινότητα σε περίπτωση που δεχόταν επίθεση από την ΕΟΚΑ.

Μ όλα αυτά που λέχθηκαν αντιλαμβάνεστε το ποιος ήταν ο εμπνευστής της ίδρυσης της ΤΜΤ. Πρόκειται για τον Υπουργό Εξωτερικών της Τουρκίας Φατίν Ρουστού Ζορλού. Τα όσα προανέφερα δεν αποτελούν προσωπικές απόψεις και εκτιμήσεις. Είχα επαφές με το Ζορλού. Είχαμε στενές σχέσεις. Παρακολουθούσε από κοντά τις εξελίξεις και τα σχετικά με τη μεταφορά του οπλισμού. Ενημερωνόταν τακτικά. Χαιρόταν όταν πληροφορείτο για καλές ειδήσεις. Μια φορά τον ενημέρωσα ότι ένα πλοίο μετέφερε στην οργάνωση στην Κύπρο όπλα και πυρομαχικά. Χάρηκε πολύ, μου έσφιξε το χέρι, με συγχάρηκε και με ευχαρίστησε. Εκμεταλλευόμενος αυτό το κλίμα ρώτησα: Γιατί μας καθυστερήσατε τόσο

πολύ για να μας δώσετε το σήμα εκκίνησης.

Μου απάντησε ως εξής:

- Θα σου αποκαλύψω κάτι. Για έξι μήνες προσπάθησα να πείσω τον Πρωθυπουργό Μεντερές. Τελικά τον έπεισα. Ο Ρουστού μου είπε και όλα όσα προανάφερα.

Θα πρέπει πάντως να πούμε τα σύκα σύκα και τη σκάφη σκάφη. Οπως παραδεχόμαστε ότι ο Ζορλού είχε προσφέρει στην εθνική υπόθεση, έτσι θα πρέπει να παραδεχθούμε ότι και ο Μεντερές, όταν πείσθηκε και έδωσε τη συγκατάθεση του για την ίδρυση της οργάνωσης, δεν μας στέρησε από οποιαδήποτε βοήθεια και υποστήριξη. Κατά διαστήματα μας καλούσε, τον ενημερώναμε και μας ρωτούσε το πώς μπορεί να βοηθήσει.

Μια φορά ο Μεντερές ανέθεσε στο βουλευτή Τραπεζούντος Οσμάν Καβράκογλου να μας φέρει σε επαφή με τους φίλους του εφοπλιστές για να μας εξυπηρετούν σε θέματα μεταφοράς οπλισμού.

Ήταν μερικές μέρες μετά την εορτή Αθλητισμού και Νεολαίας της 19ης Μαΐου. Είχε προηγηθεί η έγκριση της Κυβέρνησης για την ίδρυση της ΤΜΤ. Ήταν μεσημέρι και βρισκόμουν στο σπίτι μου. Κτύπησε το τηλέφωνο. Στην άλλη πλευρά ήταν ο Στρατηγός Καράμπελεν. Μου ανακοίνωσε την απόφαση της Κυβέρνησης και μου είπε να τον επισκεφθώ. Εκεί με υποδέχθηκε με ενθουσιασμό και μου είπε: "Μπρος ανασκουμπώσου. Εσύ θα εφαρμόσεις το σχέδιο. σε εξουσιοδοτώ πλήρως θα ενεργείς εκ μέρους μου και θα με ενημερώνεις. Επέλεξε τους αξιωματικούς που νομίζεις ότι θα βοηθήσουν το έργο σου και ενημέρωσε με. Σου έχω απόλυτη εμπιστοσύνη. Καλή επιτυχία".

Το διάστημα της αναμονής το είχα εκμεταλλευτεί. Είχα συντάξει τα σχέδια για τον κώδικα ΚΙΡ (Σχέδιο Επανάκτησης της Κύπρου).

Ασχετα για το τί λένε οι άλλοι, εμείς είχαμε τα ιδανικά μας. Βλέπαμε την Ελλάδα να επιδιώκει αποκλειστικά και μόνο την Ένωση. Και μεις με το σύνθημα " ή διχοτόμηση ή θάνατος " θέλαμε το μισό

νησί. Το σχέδιο το υπέβαλα στο Στρατηγό Τζεβνιέτ Σουνάϊ, ο οποίος είχε διαδεχθεί το Στρατηγό Σαλίχ Τζοσκούν στο θώκο του Υπαρχηγού του Γενικού Επιτελείου Ενόπλων Δυνάμεων.

Ο Στρατηγός Τζεβνιέτ κράτησε ένα αντίγραφο του σχεδίου.

Ο Στρατηγός Τζοσκούν διορίστηκε Υφυπουργός Αμυνας και από τη θέση αυτή μας παρείχε σημαντικές βοήθειες. Λόγω των συνεχών ασχολιών μου με τα σχέδια της ίδρυσης της ΤΜΤ αναγκάστηκα να διακόψω τις σπουδές μου στη Νομική Σχολή της Αγκυρας.

- Θα θέλαμε κάπως περισσότερες πληροφορίες για το ρόλο, την υποστήριξη του τότε Υπουργού Εξωτερικών Φατίν Ρουστου Ζορλού.

- Ο Ζορλού ασκούσε μεγάλη επιρροή τότε στο κόμμα όσο και στην Κυβέρνηση. Ήταν άνθρωπος με εκτόπισμα και στις ξένες χώρες. Ήταν ένας γενναίος και άξιος διπλωμάτης της σχολής του Τεβκίφ Ρουστου Αράς, Υπουργού Εξωτερικών επί Κεμάλ Ατατούρκ. Ο Ατατούρκ τον πάντρεψε με την κόρη του Αράς στην Αγκυρα. Αντικατέστησε τον Υπουργό Φουάτ Κιοπρουλού (1955). Η παρουσία του συνέβαλε στην ενεργοποίηση της τουρκικής πολιτικής στο Κυπριακό.

Επί εποχής Κιοπρουλού δεν υπήρχε προκαθορισμένη πολιτική για το Κυπριακό. Παραβλέπονταν οι ιστορικές πραγματικότητες και η στρατηγική σημασία της νήσου για την άμυνα της Τουρκίας. Δεν έβλεπαν ότι η νήσος ήταν σαν μια χαντζάρα που είχε μπηχτεί στο μαλακό υπογάστριο της Τουρκίας. Η τουρκική εξωτερική πολιτική είχε εστιαστεί μόνο στο ΝΑΤΟ. Για να ενταχθούμε στο ΝΑΤΟ, δεχθήκαμε να στείλουμε στην Κορέα μια ταξιαρχία. Το Κυπριακό παρακολουθείτο συμπτωματικά και ανάλογα από την επικαιρότητα. Ο Κιοπρουλού στην αρχή δήλωνε: Η Κύπρος ανήκει στην Αγγλία. Ουδεμία χώρα μπορεί να έχει αξιώσεις στην κυριαρχία της νήσου. Στη συνέχεια πρόσθετε: Αν η Αγγλία αποφασίσει να εγκαταλείψει τη νήσο, η Κύπρος θα επιστραφεί στους παλαιούς κυρίαρχους.

Στο τέλος μιλούσε για τη διχοτόμηση της νήσου.

Ο Ζορλού παρέμεινε Υπουργός Εξωτερικών μέχρι το στρατιωτικό πραξικόπημα της 27ης Μαΐου 1960. Η στρατιωτική διοίκηση καταδίκασε σε θάνατο τους Ζορλού και Μεντερές και Χασάν Πολάτκαν Υπουργό Οικονομικών. Απαγχονίστηκαν στις 15.9.1961.

Σε θάνατο καταδικάστηκαν και οι Τζελάλ Μπαγιάρ Πρόεδρος της Δημοκρατίας και έντεκα ακόμη κρατικοί λειτουργοί αλλά γλύτωσαν το απόσπασμα.

Όταν ο Ζορλού βρέθηκε στην καταπακτή δήλωσε: "Ακόμα και αν δεν έχω προσφέρει τίποτα στη χώρα μου, τουλάχιστον έχω λύσει το Κυπριακό".

Βλέπουμε ότι ο Ζορλού μέχρι την τελευταία στιγμή της ζωής του σκεπτόταν το Κυπριακό.

Αλλά ας έρθουμε στις προσπάθειες του Ζορλού για την ΤΜΤ. Σαφώς δεν είναι δυνατό να αναφερθούμε στα τόσα πολλά που έκανε στον περιορισμένο χρόνο που έχουμε στη διάθεση μας. Θα μου επιτραπεί όμως να πω μερικά χαρίσματά του, γιατί ήμουν άτομο που τα γνώριζε, όπως γνώριζε και την αγωνία, συμβολή, ενέργειες και συμπεριφορά του για τη ΤΙΜΤ.

Ο Ζορλού ήταν αυτός που υποστήριζε και παρακολούθησε τις δραστηριότητες μας στα πλαίσια της ανεπίσημης μυστικής αποστολής που μας ανατέθηκε από την τουρκική Κυβέρνηση.

Θα πρέπει για ιστορικούς λόγους να αναφερθώ στην πρώτη μας συνάντηση και στην ενημέρωση που του είχε γίνει από μας. Επίσης θα αναφερθώ στις απαιτήσεις του εν ονόματι της Κυβέρνησης, αλλά και τις υποσχέσεις του.

Όταν για οποιοδήποτε θέμα, κτυπούσαμε την πόρτα του ζητώντας βοήθεια, ο Ζορλού ενεργούσε αμέσως. Τηλεφωνούσε στον καθ ύλην αρμόδιο ή τον επικεφαλής της υπηρεσίας παρακαλούσε να επιλυθεί το πρόβλημά μας και μας έστελνε να τον συναντήσουμε για τα περαιτέρω. Θα ήθελα να αναφερθώ σε μερικές από αυτές τις εξυπηρετήσεις.

Τον Αύγουστο του 1958 θέλαμε να

εξυπηρετηθούμε από ένα εμπορικό πλοίο που μετέφερε τρόφιμα στην Κύπρο από τη Μερσίνα. Θα αποστέλλαμε στο νησί οπλισμό.

Το τελωνείο της Μερσίνας μας δημιούργησε ένα πρόβλημα και το εγχείρημα θα ναυαγούσε. Ενημέρωσα αμέσως το Ζορλού, ο οποίος με τη σειρά του τηλεφώνησε τον Υπουργό Τελωνείου και Μονοπωλείων Χάντι Χουσμάν στον οποίο είπε: "Όπως γνωρίζετε από τη συνεδρία του Υπουργικού έχουμε κάποιες "εργασίες" για την Κύπρο. Στο τελωνείο της Μερσίνας συνέβη κάτι. Σας στέλλω τον Ταγματάρχη Ισμαήλ Τάνσου για να σας ενημερώσει. Η αποστολή του συναδέλφου αυτού είναι τόσο σημαντική που ακόμη και αν πληροφορηθούμε ότι φυγαδεύεται χρυσάφι, εμείς ως κράτος και Κυβέρνηση θα κλείσουμε τα μάτια. Σας παρακαλώ να δώσετε τις απαιτούμενες οδηγίες στους αρμόδιους αφού ακούσετε τον Ταγματάρχη".

Τη νύκτα της 18ης προς τη 19η Οκτωβρίου το αλιευτικό **ELMAS** μετέφερε οπλισμό στην Κύπρο. Λόγω λανθασμένων πληροφοριών ή λόγω προδοσίας θα συλλαμβάνετο από Αγγλική ακταιωρό. Για να αποφύγει τη σύλληψη αυτοβυθίστηκε, το δε πλήρωμά του που διασώθηκε (καπετάνιος Ρεσάτ Γιαβούζ, μηχανικός Ογούζ Κότοντογλου και ο υπαξιωματικός Λεβέντ) περισυλλεγήσαν από την αγγλική ακταιωρό και προσήχθησαν ενώπιον δικαστηρίου της Λευκωσίας, όπου καταδικάστηκε. Δεν μας ήταν δυνατό να τους αφήσουμε ανυπεράσπιστους. Την υπεράσπιση τους ανέλαβε ο Ραούφ Ντενκτάς. Για την απελευθέρωση των γενναίων αυτών παιδιών αποτάθηκα στον Ζορλού. Ίδού η απάντησή του: "Μην ανησυχείτε. Θα κάνω το παν για να σώσω αυτούς τους γενναίους. Σήμερα θα γράψω μια επιστολή στον Αγγλο Υπουργό Εξωτερικών. Περίμενε. Τώρα όμως θυμήθηκα να σου πω ότι ο αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Ενόπλων Δυνάμεων Στρατηγός Ρουστού Εντέλχουν διέταξε ανάκριση για τη διαταγή που έδωσες, να βυθιστεί το πλοίο. Του τηλεφώνησα και δεν πρόκειται να ανακριθείς. Συνέχισε λοιπόν την εργασία και αποστολή σου. Θα βρίσκομαι πάντοτε στο

πλευρό σου".

Σχετικά τώρα με την απελευθέρωση των ναυαγών: Μια βδομάδα μετά τη συνάντησή μου με το Ζορλού πήρα κρυπτογραφημένο μήμα με ασύρματο από τον αρχηγό της TMT Ριζά Βουρουσκάν. Ο Άγγλος Εισαγγελέας στη Λευκωσία κάλεσε το Ντενκτάς και του είπε όπως οι κατηγορούμενοι παραδεχθούν μια από τις κατηγορίες ώστε να κλείσει την υπόθεση. Ο Ντενκτάς σχημάτισε τη γνώμη ότι μας στήνουν παγίδα. Αναμφίβολα, θα έπρεπε να σκεφθεί έτσι. Γνωρίζοντας όμως τις ενέργειες του Ζορλού ειδοποιήσαμε το Βουρουσκάν να αποδεχτεί την εισήγηση του Εισαγγελέα. Νέο μήμα από το Βουρουσκάν έλεγε: "Ο Ντενκτάς μας δήλωσε ότι γνωρίζει καλά τους Άγγλους, ότι και ο ίδιος υπηρέτησε ως Εισαγγελέας στο ίδιο Δικαστήριο, ότι θέλουν να μας στήσουν παγίδα και ότι δεν αποδέχεται τις εισηγήσεις του".

Απαντήσαμε ως εξής: "Οπωσδήποτε να αποδεχθείτε τις εισηγήσεις του Άγγλου Εισαγγελέα. Εγιναν κάποιες ενέργειες που δεν γνωρίζετε. Εμείς γνωρίζουμε τους λόγους των εισηγήσεων. Θα σας ενημερώσουμε εν καιρώ. Η παρούσα είναι αμετάκλητη ΔΙΑΤΑΓΗ".

Η διαταγή εξετελέσθη. Το δικαστήριο καταδίκασε τους ναυτικούς μας σε φυλάκιση εννέα μηνών, αλλά ο Άγγλος Κυβερνήτης της Κύπρου ζήτησε όπως εκτίσουν την ποινή τους εκτός Κύπρου. Έτσι την επομένη οι ναυτικοί απεστάλησαν στο αεροδρόμιο Εσέμπογα της Αγκυρας. Τους υποδεχθήκαμε χωρίς να καλυφθεί το θέμα από τον Τύπο.

Από τα τέλη του Αυγούστου του **1958** δυο φορές την εβδομάδα μεταφερόταν οπλισμός στην Κύπρο. Ο οπλισμός φορτωνόταν στο Άνεμούρι και εκφορτωνόταν στα Κόκκινα. Η αποστολή γινόταν με την ομάδα **Ari** (Μέλισσα). Την ομάδα αυτή αποτελούσαν οι Βεχμπί Μαχμούτ, Ασάφ Ελμάς και Ριντιβάν από τα Κόκκινα.

Ήταν και οι τρεις γενναίοι αγωνιστές. Διέσχισαν την απόσταση των **60** μιλίων με τόλμη παρά το ότι ταξίδευαν με μικρά σκάφη και πάλευαν με τα κύματα. Αυτοί εξόπλιζαν την TMT. Κάποια μέρα οι Ασάφ

Ελμάς και Ριντιβάν παρασύρθηκαν από τα κύματα και πνίγηκαν. Δεν ήμασταν εμείς που είχαμε αρχίσει ή προτρέπαμε παρόμοιες ενέργειες. Ήταν πρωτοβουλία των γενναίων αγωνιστών. Κάθε φορά που υπήρχε δρομολόγιο, αγωνιούσαμε υπερβολικά. Σκεφθήκαμε να τους προσφέρουμε κάλυψη με πλοίο του πολεμικού ναυτικού. Κάναμε κάποιες παραστάσεις στο Ζορλού, τον Υπουργό Αμυνας Ετχέμ Μεντερές και τον Αρχηγό του Ναυτικού Φαχρί Κορούτουρκ.

Ο Στρατηγός Ντανίς Καράμπελεν επισκέφθηκε τον Ετχέμ Μεντερές και εγώ το Ζορλού. Ο Ζορλού ασπάστηκε τις θέσεις μας και ζήτησε από τον Κορούτουρκ συμπαράσταση. Το ίδιο έπραξε και ο Ετχέμ Μεντερές μετά από συνάντηση που είχε με το Στρατηγό Ντανίς. Είχαμε αρκετές επαφές εγώ και ο Ντανίς με το Ναύαρχο Κορούτουρκ. Στις συναντήσεις αυτές ο Κορούτουρκ κάλεσε και τον Επιτελάρχη και του ανέθεσε να πληροφορηθεί με ποιο τρόπο θα μπορούσαν τα πολεμικά σκάφη να προσφέρουν κάλυψη έστω από απόσταση, στους γενναίους αγωνιστές μας που μετέφεραν όπλα.

Με τον Επιτελάρχη αυτόν είχαμε αρκετές επαφές οι οποίες όμως δεν απέδωσαν. Η δικαιολογία που προέβαλε ήταν: Το ΝΑΤΟ γνωρίζει για τις κινήσεις όλων ανεξαιρέτως των πλοίων μας. Για το λόγο αυτό δεν είναι δυνατό να διατεθούν πλοία για την ειδική αυτή αποστολή. Αν διατεθούν, θα το αντιληφθούν και θα αποκαλυφθούν οι λόγοι.

Δεν θεωρήσαμε σκόπιμο να αναφέρουμε τις εξελίξεις στους Ζορλού και Ετχέμ Μεντερές. Με το Στρατηγό Ντανίς αποφασίσαμε να μην επιμένουμε.

Ο επόμενος στόχος μας ήταν να μεταφέρουμε οπλισμό στην ΤΜΤ όχι πλέον με μηχανοκίνητες βάρκες, αλλά με μεγάλα αλιευτικά πλοία που θα αγοράζαμε.

Ο Ζορλού διέθεσε ένα κονδυλι από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου του στον Τουρκοκυπριακό Πολιτιστικό Σύνδεσμο και ο Πρόεδρος του Μεχμέτ Ερτογρούλογλου αγόρασε ένα αλιευτικό 25 τόννων.

Για να μπορέσουμε να φέρουμε σε πέρας την αποστολή μας ο Ζορλού επικοινωνήσε με τους πιο κάτω: Υπουργό Εσωτερικών Ναμίκ Γκεντίκ, για να εκδοθούν διαβατήρια με ψευδώνυμα για τους αξιωματικούς που θα αποστέλλονταν στην Κύπρο, Υπουργό Παιδείας Τζελάλ Γιαρντιμιτζί για αυτούς που θα πήγαιναν στο νησί ως δάσκαλοι, Υπουργό Τουρισμού, Προβολής και Πληροφοριών Σερβέρ Σαμουντζούογλου, για αυτούς που θα μετατίθεντο ως σύμβουλοι Τύπου στο Προξενείο, τους γενικούς διευθυντές των τραπεζών Εργασίας και Σουμέρ για τον Αντισυνταγματάρχη αρχηγό της ΤΜΤ Ριζά Βουρουσκάν που θα πήγαινε στο νησί ως ελεγκτής της Τράπεζας Εργασίας.

Ο Ζορλού είχε αναθέσει στους πιο κάτω αξιωματούχους του Υπουργείου του να μας εξυπηρετούν όταν και εφόσον υπήρχε ανάγκη:

Γενικό Γραμματέα Ζεκί Κιουνεράλπ, το βοηθό του Ντανίς Τουναλιγκί, το Διευθυντή του Τμήματος Πολιτικών Υποθέσεων Βαχίτ Χαλέφογλου, το Διευθυντή του Τμήματος Οικονομικών Υποθέσεων Ογούλ Γκιοκμέν, το Διευθυντή του Τμήματος Κυπριακών Υποθέσεων Καμουράν Ατζέτ, τον υποδιευθυντή του Τμήματος Αιτών Μπουλάκ, τον Γενικό Διευθυντή Πληροφοριών Ισμαήλ Σοϊσάλ και τον Γενικό Πρόξενο Λευκωσίας Μπουρχάν Ισίν.

Οι παραπάνω, λόγω των εντολών που πήραν από τον Ζορλού μας συμπεριφέρονταν με ιδιαίτερη προσοχή και προθυμία.

Το Σεπτέμβριο του **1957** ο Ζορλού ετοιμάζετο για τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών. Μια μέρα πήγα για να του αναφέρω ότι μια αποστολή οπλισμού είχε αίσιο τέλος. Χάρηκε πολύ και ζήτησε περισσότερες πληροφορίες για τη γενική κατάσταση της ΤΜΤ. Κάποια στιγμή μου είπε: "Κοίτα Ταγματάρχη Τάνσου. Βασιζόμενος στη δύναμη που δημιουργήσατε (ΤΜΤ) θα τους μιλήσω πολύ σκληρά στη Γενική Συνέλευση. Παρακολούθησε από τον Τύπο".

Και όντως έτσι έγινε.

- Μας είπατε ότι αρχίσατε τις εργασίες για την

ίδρυση της TMT με βάση εντολές που λάβατε το Μάιο του **1958**. Πώς ήταν η αρχή αυτή; Θα θέλαμε κάποιες λεπτομέρειες.

- Είχαμε συγκροτήσει μια ομάδα και εργαζόμασταν εντατικά. Εφθασε το τέλος του Ιουνίου και δεν είχαμε καμιά ειδοποίηση από αυτούς που μας είχαν διατάξει. Ούτε ο Πρωθυπουργός Μεντερές ούτε ο υποστηρικτής του αγώνα μας Φατίν Ζορλού, ούτε ο αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Ενόπλων Δυνάμεων Ρουσιού Εντέλχουν ενδιαφέρονταν για την οργάνωση. Δεν ζητούσαν ενημέρωση ούτε έδιναν οδηγίες, λες και μας είχαν ρίξει τη μπάλα και αποχώρησαν από το γήπεδο. Είχαμε επαφές μόνο με τον Υπαρχηγό Τζεβνέτ Σουνάϊ, τον οποίο ενημερώναμε. Μας άκουε με πολλή προσοχή και δεν έκρυβε την ικανοποίησή του, αλλά ούτε κι αυτός μας έδινε οποιαδήποτε εντολή ή κατευθυντήρια γραμμή. Γιατί άραγε αυτοί οι κρατικοί λειτουργοί δεν ενδιαφέρονταν για την υπόθεσή μας; Γιατί δεν παρακολουθούσαν την πορεία των εργασιών μας; Αρχίσαμε να ανησυχούμε. Τις ανησυχίες μου τις είπα στον Καράμπελεν, ο οποίος απάντησε: Είσαι έτοιμος για μια ενημέρωση; Η απάντησή μου ήταν καταφατική. Κατόπιν αυτού ο Καράμπελεν επικοινωνήσε τηλεφωνικά με το ιδιαίτερο γραφείο του υποστηρικτή μας Ζορλού και του είπε ότι "αν ο Υπουργός επιθυμεί, εμείς είμαστε έτοιμοι να τον ενημερώσουμε".

Την επομένη (**28.6.1958**) τηλεφώνησαν από το Γραφείο του Υπουργού στον Καράμπελεν και του είπαν ότι ο Υπουργός είναι έτοιμος να μας ακούσει.

Στη συνάντησή με τον Ζορλού ο Καράμπελεν συνοδεύετο από μένα, τον Αντισυνταγματάρχη Βουρουσκάν και τον Επιτελάρχη Συνταγματάρχη Εγιούπ Ματέρ. Φέραμε πολιτική περιβολή. Αφού ο Καράμπελεν μας σύστησε στον Ζορλού, τον ενημέρωσε σε πολύ γενικές γραμμές, για την πορεία των εργασιών που είχαμε αναλάβει και τον διαβεβαίωσε ότι η αποστολή θα στεφθεί με επιτυχία.

Ο Ζορλού άκουε τον Καράμπελεν με όλο

αμφιβολία ματιές και με πολλή προσοχή. Πιστεύω ότι γνώριζε ότι δεν είναι εύκολη υπόθεση η ίδρυση μυστικής οργάνωσης σε ένα αποικιακό καθεστώς και έτσι είχε τις αμφιβολίες του.

Όταν ο Καράμπελεν περάτωσε την ενημέρωση του ο Ζορλού ρώτησε:

- Και πως θα γίνουν όλα αυτά; Θα μπορέσετε να ιδρύσετε μια ισχυρή οργάνωση, καλά εξοπλισμένη; Πώς θα μεταφέρετε τον οπλισμό; Όλα αυτά θα μπορέσουν να γίνουν με μυστικότητα; Έχουμε κι εμείς ανάγκη μιας οργάνωσης όπως αυτή της ΕΟΚΑ για την προστασία της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Πώς όμως θα γίνει αυτό, αφού η τουρκική κυβέρνηση δεν θα μπορεί να έχει οποιαδήποτε σχέση με την οργάνωση;

Ο Καράμπελεν απάντησε ως εξής:

Αξιότιμε Υπουργέ, με συνοδεύουν ήδη αξιωματικοί που θα τοποθετηθούν στις θέσεις κλειδιά της αποστολής που αναλαμβάνουμε. Έχουμε ειδικευμένους αξιωματικούς που θα ιδρύσουν και θα διοικούν την οργάνωση. Αν έχετε τον κατάλληλο χρόνο και μας επιτρέπετε, θα ήθελα να σας ενημερώσουν για τις μέχρι σήμερα δραστηριότητες τους. Πιστεύω ότι με την ενημέρωση θα απαντηθούν όλες οι υποβληθείσες ερωτήσεις και αν προκύψουν και άλλες θα απαντηθούν κι αυτές.

Μετά από όλα αυτά έχω την πεποίθηση ότι θα παύσουν οι αμφιβολίες και οι δισταγμοί σας.

Ο Ζορλού ικανοποιήθηκε από την απάντηση του Καράμπελεν. Αρχισα πρώτος εγώ λέγοντας:

- Αξιότιμε Υπουργέ, το θέμα αυτό δουλεύουμε από την Πρωτοχρονιά. Είχαμε ετοιμάσει ένα σχέδιο για να είμαστε

έτοιμοι να το υποβάλουμε αν η Κυβέρνηση μας ήθελε να μας αναθέσει μια τέτοια εθνική αποστολή. Ορίστε. Αν θέλετε, μπορείτε να το μελετήσετε. Τον τελευταίο μήνα εργαζόμασταν συνεχώς με το σχέδιο αυτό. Έχουμε μέχρι και χρονοδιαγράμματα. Οι εργασίες μας έχουν προχωρήσει αρκετά. Με την άδεια σας, να σας αναφέρω όλα όσα κάναμε μέχρι σήμερα.

Έχει συσταθεί το Στρατηγείο Αγκυρας. Έχουμε επιλέξει τους αξιωματικούς (επιχειρήσεων, εκπαίδευσης, εφοδιασμού, προσωπικού) που θα απαρτίζουν τις αποστολές. Ο αρχηγός και οι τέσσερις βοηθοί του άρχισαν τις προετοιμασίες τους για μετάβαση στο νησί. Έχουμε σκεφθεί υπό ποία κάλυψη θα βρίσκονται στο νησί. Ηλθαμε σε επαφή με τον Γ. Διευθυντή της Τράπεζας Εργασίας Μπουλέντι Οσμάν. Για το θέμα αυτό συνεχίζουμε τις διατυπώσεις για την έκδοση διαβατηρίων. Θα αναχωρήσουν στα μέσα του Ιουλίου και στις αρχές Αυγούστου θα είναι στην Κύπρο για τον πυρήνα της οργάνωσης.

Παράλληλα συνεχίζουμε τις προετοιμασίες μας για την ίδρυση ειδικών στρατοπέδων όπου θα εκπαιδεύουμε τους άνδρες που θα μεταβαίνουν στην Κύπρο ως τουρίστες. Τα στρατόπεδα αυτά θα βρίσκονται εκτός των λειτουργούντων στρατοπέδων στην περιοχή της Αγκυρας και θα εποπτεύονται από μας.

Προς το παρόν εκπαιδεύουμε οκτώ τουρκοκύπριους νέους που μας συνέστησαν Κουτσιούκ και Ντενκτάς. Έναν από αυτούς τον εκπαιδεύουμε ως ασυρματιστή. Συνεχίζουμε παράλληλα τις επαφές μας με έφεδρους αξιωματικούς που έχουν τύχει ειδικής εκπαίδευσης. Όσοι από αυτούς θελήσουν να αποσταλούν εθελοντικά στην Κύπρο θα τους στείλουμε σαν δάσκαλους, ιμάμηδες κλπ.

Οι ηγέτες των τουρκοκυπρίων Κουτσιούκ και Ντενκτάς προσκλήθηκαν στην Αγκυρα, πραγματοποιήθηκαν επαφές, χαράξαμε τα πλαίσια της συνεργασίας και δόθηκαν οι δέουσες οδηγίες.

Για την επικοινωνία του αρχηγού της TMT στην Κύπρο και του Αρχηγείου της Οργάνωσης στην Αγκυρα θα έχουμε ασύρματους. Η οργάνωση θα έχει όλα τα στοιχεία μιας μυστικής οργάνωσης. Εργαζόμαστε πάνω σε όλα αυτά. Θα στελεχώνεται από τουρκοκύπριους άνδρες, γυναίκες και τη νεολαία. Οι Κουτσιούκ και Ντενκτάς θα εισηγηθούν και θα συστήσουν στο Βουρουσκάν τα άτομα εκείνα που θα μπορέσουν να αναλάβουν ηγετικό ρόλο στις διάφορες βαθμίδες της

οργάνωσης. Όλα τα στελέχη της οργάνωσης θα εκπαιδευτούν στην Αγκυρα ή την Κύπρο.

Μέχρις ότου δοθεί η σχετική διαταγή από το αρχηγείο της Αγκυρας, η ύπαρξη της οργάνωσης δεν θα κοινοποιηθεί σε κανένα, δεν θα κυκλοφορήσουν προκηρύξεις και δεν θα γίνει οποιαδήποτε επιχείρηση. Θα πρέπει στο σημείο αυτό να είμαστε προσεκτικοί για να μην κινήσουμε την προσοχή της αγγλικής Αστυνομίας και των ελληνοκυπρίων. Για τον εξοπλισμό της Οργάνωσης μελετούμε πολλές εναλλακτικές λύσεις, μεταξύ των οποίων και το λαθρεμπόριο. Θα προσπαθήσουμε να βοηθηθούμε από τα πλοία που μεταφέρουν τρόφιμα στην Κύπρο. Σκεφτόμαστε ακόμη την αποστολή οπλισμού με μικρά μηχανοκίνητα σκάφη που θα αποστέλλονται από την Κύπρο ή θα εξασφαλίζονται από την Τουρκία.

Μια άλλη μας σκέψη είναι η αγορά ενός αλιευτικού των **20-30** τόννων. Το πλήρωμα των σκαφών θα είναι πολίτες ναυτικοί ή συνάδελφοι στρατιωτικοί που θα φέρουν πολιτική ταυτότητα.

Αριθμός όπλων θα συσκευαστεί κατάλληλα για να αποθηκευτεί. Τα υπόλοιπα θα δοθούν στους πυρήνες για την εκπαίδευση του προσωπικού.

Στόχος μας είναι όπως μέχρι το τέλος του **1959** δημιουργήσουμε μια οργάνωση από **5000** ενόπλους. Μέχρι το **1960** θα αυξήσουμε τον αριθμό των μελών στις **10,000**.

Η αποστολή οπλισμού θα αρχίσει αφού προηγουμένως μας ειδοποιήσει ο Βουρουσκάν ότι είναι έτοιμος να τον δεχθεί.

Επειδή με το όλο θέμα είχα ασχοληθεί για μέρες δεν απαιτήθηκε η σύνταξη οποιουδήποτε σημειώματος για την ομιλία μου αυτή. Μιλούσα από καρδιάς. Μιλούσα πολύ άνετα, με ζωντάνια και ενθουσιασμό. Διαπίστωνα ότι με παρακολουθούσε με προσοχή. Ο Ζορλού έπαυσε να είναι το άτομο που πριν από λίγο είχε τις επιφυλάξεις του. Τώρα ήταν ένα άτομο όλο ελπίδα που με τις ζωντανές ματιές του παρακολουθούσε τα λεγόμενα μου. Αντιλήφθηκα ότι

ενθουσιάστηκε. Αυτό μου έδωσε άνεση και κουράγιο.

Του είπα τότε: "Εντιμε Υπουργε, αν δεν σπασταλώ το χρόνο σας επιτρέψτε μου να σας αναφέρω κάποιες τελευταίες απόψεις μου".

Η απάντηση του ήταν: "Παρακαλώ συνεχίστε. Τα όσα μας λέτε είναι πολύ σημαντικά, σας ακούω".

Συνέχισα ως εξής: "Η αποστολή που αναλαμβάνουμε είναι εθνική και θα τη φέρουμε σε πέρας. Όλοι οι συνάδελφοι που συμμετέχουν στην ομάδα είναι άτομα που έχουν τις τεχνικές γνώσεις ικανά και έτοιμα για κάθε αποστολή. Θέλω να είστε σίγουρος και να μας έχετε εμπιστοσύνη. Θα ιδρύσουμε μια ισχυρή μυστική οργάνωση σύμφωνα με τις οδηγίες σας και τα σχέδια μας. Όταν παραστεί ανάγκη θα ορθώσουμε το ανάστημά μας μπροστά στην ΕΟΚΑ και τους ελληνοκύπριους. Διαπιστώσαμε ότι μεταξύ της τουρκοκυπριακής κοινότητας υπάρχει ικανό ανθρώπινο δυναμικό. Περιμένουμε την υποστήριξη διοικητικής μέριμνας που μας έχουν υποσχεθεί. Έχουμε ανάγκη από όπλα και πυρομαχικά και οικονομική βοήθεια καθώς και τις εξυπηρετήσεις από τα Υπουργεία. Όταν εξασφαλιστούν όλα αυτά θα δείτε ότι η TMT θα αποτελέσει μια δύναμη που θα υποστηρίζει την πολιτική της Κυβέρνησης μας και θα είναι μια οργάνωση έτοιμη για κάθε αποστολή".

Μετά την ενημέρωσή μου ο Στρατηγός Καράμπελεν ζήτησε από το Συνταγματάρχη Ματέρ και τον Αντισυνταγματάρχη Βουρουσκάν να ενημερώσουν και αυτοί με τη σειρά τους το Ζορλού. Μετά όμως από όσα είχα πει εγώ αυτοί δεν είχαν να πουν και πολλά. Ο μεν πρώτος αναφέρθηκε στη στήριξη των εργασιών της οργάνωσης, ο δε δεύτερος για τις αρχές που θα διέπουν την οργάνωση. Ο Ζορλού όπως και στην περίπτωση μου, υπέβαλε σε αυτούς αριθμό ερωτήσεων οι οποίες και απαντήθηκαν.

Στο τέλος τόσο ο Καράμπελεν όσο και εμείς διαβεβαιώσαμε το Ζορλού ότι είμαστε αποφασισμένοι να φέρουμε σε πέρας την αποστολή μας και ότι αυτό θα το πετύχουμε πάση θυσία.

Ο Ζορλού ήταν πολύ χαρούμενος, κι αφού μας ευχαρίστησε όλους είπε:

- Έχετε αναλάβει μια πολύ σημαντική ιστορική και εθνική αποστολή, η οποία βρίσκεται έξω από τα πλαίσια της Κυβέρνησης και των Ενόπλων Δυνάμεων. Η επιτυχία της αποστολής θα έχει θετικές επιπτώσεις στην Κυπριακή υπόθεση, προκειμένου αυτή να οδηγηθεί στην επιθυμητή από μας πορεία.

Μετά την ενημέρωση και τις απαντήσεις στις ερωτήσεις μου, σχημάτισα τη γνώμη ότι σωστά ενεργήσαμε και οδηγηθήκαμε στην απόφαση μας για την ίδρυση της οργάνωσης. Τώρα είμαι περισσότερο πεπεισμένος ότι θα πετύχετε στην αποστολή σας. Σας εμπιστεύομαι και θέλω κι εσείς να εμπιστεύεστε εμένα.

Στο πλευρό σας συγκαλυμμένα, βρίσκεται το κράτος, η Κυβέρνηση, οι Ενοπλες Δυνάμεις και εγώ προσωπικά. Κάθε σας ανάγκη για την αποστολή που αναλάβετε, θα εκτελείται ασυζητητί. Η πόρτα μου θα είναι πάντα ανοικτή. Θα δώσω τις σχετικές εντολές στο ιδιαίτερο μου γραφείο.

Για κάθε δυσκολία που θα συναντάτε, να με ενημερώνετε. Σας παρακαλώ να ιδρυθεί το συντομότερο η οργάνωση και να αποσταλεί όσο το δυνατό μεγαλύτερος αριθμός όπλων και πυρομαχικών. Οι οικονομικές σας δαπάνες θα καλύπτονται από το Υπουργείο. Για κάθε άλλη ανάγκη σας θα ενημερωθούν οι αρμόδιοι. Θα παρακολουθώ την πορεία των προσπαθειών σας. Σας ευχαριστώ όλους και σας εύχομαι καλή επιτυχία.

Με αυτά τα λόγια του Ζορλού, ο Καράμπελεν αντιλήφθηκε ότι έληξε η συνεδρία και ρώτησε το Ζορλού αν είχε οποιαδήποτε άλλη επιθυμία.

Ακολούθως αποχωρήσαμε από το γραφείο.

Ενώ αποχωρούσαμε από το γραφείο του Ζορλού, συνέβη κάτι το ενδιαφέρον, κάτι ανέλπιστο. Με πλησίασε, άπλωσε το χέρι του στον ώμο μου και ρώτησε το Στρατηγό Καράμπελεν ποιος ήμουν εγώ.

Ο Στρατηγός απάντησε ως εξής: Είναι το άτομο στο οποίο ανέθεσα το σχεδιασμό της ίδρυσης της οργάνωσης. Ενεργεί στα πλαίσια των οδηγιών μου και μέχρι σήμερα είχε πάντα καλά αποτελέσματα. Είμαι σίγουρος ότι με επιτυχίες θα συνεχίσει και στο μέλλον. Είναι ένας αξιωματικός τον οποίο εμπιστεύομαι.

Ο Ζορλού άκουγε με προσοχή τα λεγόμενα του Στρατηγού, ενώ με περιεργαζόταν. Μετά μου έπλεξε το εγκώμιο και πρόσθεσε: Εχω την πεποίθηση ότι θα φέρετε σε πέρας την αποστολή σας με επιτυχία.

Τάχασα, αλλά ίσως και να ντράπηκα. Το μόνο που μπόρεσα να πω ήταν: "Σας ευχαριστώ".

Θέλω να πιστεύω ότι η φιλοφρόνηση του Ζορλού ήταν σκόπιμη. Του είχαν αρέσει όσα είπα στην ενημέρωσή. Είχα πει επίσης ότι ανέλαβα το σχεδιασμό της TMT και τα λοιπά καθήκοντά μου. Για να με εμψυχώσει για να με ενθαρρύνει, προέβη στη φιλοφρόνηση που προαναφέραμε. Ο Ζορλού ήταν πανέξυπνος.

- Το **1960** έγινε το πραξικόπημα στην Τουρκία με αποτέλεσμα το Δημοκρατικό Κόμμα να παραχωρήσει την εξουσία στις ένοπλες δυνάμεις. Πολλοί αξιωματούχοι δικάστηκαν, καταδικάστηκαν, μάλιστα δε και απαγχονίστηκαν. Όλα αυτά ίσως επηρέασαν την TMT;

- Το πραξικόπημα έγινε στις **27 Μαΐου 1960**. Την εποχή αυτή εμείς συνεχίζαμε τις εργασίες μας πάνω στα σχέδια που είχαμε καταστρώσει, μάλιστα δε είχαμε διανύσει και μεγάλη απόσταση. Είχε ιδρυθεί η TMT, είχαμε εκπαιδεύσει **5000** περίπου αγωνιστές και η οργάνωση είχε αρκετό αριθμό όπλων. Όπως είχαμε υποσχεθεί κανένας δεν γνώριζε την ύπαρξη της TMT, εννοώ την ελληνοκυπριακή, ελλαδική, τουρκική και διεθνή κοινή γνώμη και τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας.

Η Κυβέρνηση μας χρησιμοποιούσε παρασκηνακά ως διπλωματικό ατού τη δύναμη αυτή που είχαμε παρατάξει απέναντι στην ΕΟΚΑ και εξασφάλισε την υπογραφή των συμφωνιών Ζυρίχης και Λονδίνου.

Τώρα πλέον η Τουρκία ως εγγυήτρια δύναμη θα μπορούσε να στείλει στο νησί μονάδα των Ενόπλων Δυνάμεων της. Παρά ταύτα, η αποστολή του αρχηγείου της TMT στην Αγκυρα δεν τερματίστηκε. Θα καταβάλλαμε κάθε προσπάθεια για να καταστήσουμε την TMT πιο ισχυρή. Το πραξικόπημα όμως της 27ης Μαΐου έπληξε και τη σύνθεσή μας.

Οι πραξικοπηματίες είχαν τις πληροφορίες τους ότι τόσο ο Στρατηγός Καράμπελεν όσο και οι υφιστάμενοί του ανήκαν στο Δημοκρατικό Κόμμα, μάλιστα δε μας κόλλησαν και τη ρετσινιά Γκεστάπο του Μεντερές. Είχαν προγραμματίσει να συλλάβουν όλους τους αξιωματικούς του τμήματος μας. Τις βλακείες αυτές τις πληροφορήθηκα την πρώτη μέρα του πραξικοπήματος. Ηλθα σε επαφή με τέσσερις συναδέλφους που ήταν στην επαναστατική επιτροπή. Μίλησα με το Συνταγματάρχη Οσμάν Κοκσάλ που ήταν διοικητής της Φρουράς της Προεδρίας και τον Επιτελή Συνταγματάρχη Αλπασλάν Τουρκές που ήταν Υφυπουργός Προεδρίας της Κυβέρνησης. Τους εξήγησα ότι η αποστολή του Γραφείου μας ήταν αποκλειστικά για την Κύπρο. Και οι δυο μου είπαν: Σε ευχαριστούμε, θα διαπράτταμε μεγάλο λάθος.

Μάλιστα ο Τουρκές (που ήταν Κυπριακής καταγωγής) μου είπε και τα εξής:

Οποιαδήποτε ανάγκη έχετε για την Κύπρο, ενημερώστε με και θα ικανοποιηθεί αμέσως. Κατόπιν τούτου του υπέβαλα τις ανάγκες μας κι άρχισε αμέσως να δίνει τις οδηγίες που απαιτούνταν. Παρά τις ενέργειες αυτές, δεν μπόρεσα να αναστείλω τη μετάθεση του αρχηγού του Γραφείου μας Στρατηγού Ντανίς Καράμπελεν. Ήταν αδελφός του βουλευτή του Δημοκρατικού Κόμματος Ντανιέλ Ακμπέλ. Η μετάθεση του με ενόχλησε. Είχαμε ακόμη πολλά να κάνουμε. Θα αυξάναμε τον αριθμό των αγωνιστών από τις **5.000** στις **10.000**. Στη Μερσίνα και το Ανεμούρι είχαμε τις αποθήκες μας όπου κρύβαμε τα όπλα και τα πυρομαχικά.

Επικεφαλής του Γραφείου μας διορίστηκε ο εν αποστατεία Συνταγματάρχης Φαρούκ Ατέσνταγλη. Ήταν

άνθρωπος των επαναστατών. Τον ενημερώσαμε για όσα έγιναν και όσα προγραμματίζονταν.

Μου είπε να συνεχίσω την αποστολή μου όπως και πριν. Είχαμε καλές σχέσεις, επειδή δεν γνώριζε τη δουλειά μας δεν πολυαναμειγυόταν ενώ μας βοηθούσε στις επαφές μας με την επαναστατική επιτροπή. Ήταν πάντως προσωρινός στο Γραφείο μας. Επεδίωκε μια θέση στο εξωτερικό. Τελικά διορίστηκε στο Λίβανο.

Εγώ είχα αποφασίσει να υποβάλω την παραίτηση μου για αφυπηρέτηση εκμεταλλευόμενος το νόμο για πρόωρη αφυπηρέτηση. Στις **2.9.1960** αφυπηρέτησα από τις ένοπλες δυνάμεις. Μέχρι την τελευταία στιγμή εργαζόμουν με το ίδιο πάθος και ενδιαφέρον.

Είχα πετύχει να αγοραστούν δυο αυτοκίνητα για τις ανάγκες των συναδέλφων, ενώ μέσω του Τουρκές εξασφάλισα τη συγκατάθεση του για ενίσχυση του Γραφείου με πέντε ακόμα εν ενεργεία αξιωματικούς. Τη συμπαράσταση του Φατίν Ρουσιού Ζορλού μας την παρείχε μετά την επανάσταση ο Αλπασλάν Τουρκές. Συνεχίζαμε τις επαφές μας και είχαμε και την υποστήριξη του Στρατηγού Τζεβντιέτ Σουνάι που τώρα ήταν Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Ενόπλων Δυνάμεων.

Ως προς τον αρχηγό της TMT στην Κύπρο Βουρουσκάν αυτός επαναπατρίστηκε μερικούς μήνες μετά την αφυπηρέτηση μου και μετατέθηκε σε μια υπηρεσία άσχετη με την αποστολή του Γραφείου μας.

Το πραξικόπημα της **27ης** Μαΐου διατάραξε την αρμονία και τάξη που είχαμε στο Γραφείο. Αντικατασταθήκαμε από άλλους αξιωματικούς. Για τη δραστηριότητα τους θα ρωτήσετε τους ίδιους.

- Θα μπορούσατε τώρα να μας πείτε τις διαφορές που είχε η TMT από τις άλλες παρόμοιες οργανώσεις και να μας μιλήσετε για τους ιδρυτές της;

- Η TMT έπρεπε να ιδρυθεί με άκρα μυστικότητα χωρίς να αποκαλυφθεί η αποστολή της. Το κυπριακό ήταν μια μπλεγμένη υπόθεση με πέντε εμπλεκόμενα μέρη. Από τη μια Τουρκία και τουρκοκύπριοι και από την άλλη Ελλάδα και ελληνοκύπριοι. Υπήρχε και η

Αγγλία που ήταν και Εισαγγελέας και Δικαστής.

Εκτός αυτών διάκειται ευμενώς προς το δίδυμο ελληνοκύπριοι- Ελλάδα. Οι πέντε αυτοί διάδικοι της υπόθεσης συγκρούονταν μεταξύ τους, αλλά και στα διεθνή φόρα.

Σε ένα τέτοιο κλίμα θα δραστηριοποιείτο η TMT χωρίς, ωστόσο, να αποκαλύψει την ύπαρξη της. Ήταν δύσκολη υπόθεση. Ενώ αυτή θα άρχιζε από το μηδέν η ΕΟΚΑ είχε ήδη μια προϊστορία πέντε ετών. Είχε ακόμη να κάνει και με τις Μυστικές Υπηρεσίες Πληροφοριών των άγγλων, ελληνοκυπρίων και της Ελλάδας. Επρεπε όμως η TMT να κάνει τα αδύνατα- δυνατά και να διασφαλίσει την παρουσία των τουρκοκυπρίων στο νησί με πίστη και αποφασιστικότητα. Θα έπρεπε να αναχαιτίσει την ήττα και γι αυτό ήταν έτοιμη να πολεμήσει.

Όταν αποφασίσαμε να ιδρύσουμε την TMT τα γνωρίζαμε όλ αυτά.

Αρχίζοντας τις εργασίες μας για την ίδρυση της Οργάνωσης θέσαμε με το Στρατηγό Ντανίς Καράμπελεν τα εξής θέματα:

1. Τη δομή της οργάνωσης.
2. Την υποστήριξη από την Κυβέρνηση.
3. Τον αρχηγό και τους λοιπούς αξιωματικούς που θα ίδρυαν την οργάνωση.
4. Τη συγκρότηση μυστικού αρχηγείου που θα δρούσε εκτός του γραφείου μας στην Αγκυρα.
5. Την πρόσκληση στην Αγκυρα των ηγετών της τουρκοκυπριακής κοινότητας.

Ανέφερα τις θέσεις και απόψεις μου στο Στρατηγό Καράμπελεν και αποφασίσαμε τα εξής:

Για τα πρώτα δυο θέματα την πρωτοβουλία θα είχε ο Καράμπελεν. Θα είχε επαφές με το Στρατηγό Σαλίχ Τζοσκούν και αν παρίστατο ανάγκη με τον Υπουργό Εξωτερικών Ρουστού Ζορλού και τον Πρωθυπουργό Μεντερές. Θα πληροφορείτο τις θέσεις και τις οδηγίες τους.

Για τα υπόλοιπα θέματα αρμόδιος ήμουν εγώ. Δώσαμε και την ονομασία στην οργάνωση: Τουρκική Αντιστασιακή Οργάνωση (TMT).

Το σχέδιο μας έφερε την ονομασία Σχέδιο Επανάκτησης της Κύπρου (ΚΙΡ). Όπως οι ελληνοκύπριοι και ελλαδίτες μιλούσαν για Ένωση, έτσι κι εμείς θα μιλούσαμε για επανάκτηση της Κύπρου.

Είχαμε τα σχέδια μας για τη στελέχωση της οργάνωσης. Εκτός από τα "κύτταρα" της οργάνωσης, οι ομάδες θα διοικούντο από ειδικά εκπαιδευμένους αξιωματικούς στον ανταρτοπόλεμο και στις μυστικές επιχειρήσεις. Γνωρίζαμε όλους όσοι είχαν παρόμοια εκπαίδευση τόσο στο στράτευμα όσο και εκτός αυτού.

Θα είχαμε προσωπικές επαφές με έναν έκαστο και θα ρωτούσαμε κατά πόσο δέχονταν, εθελοντικά, να προσφέρουν.

Σε όσους αποδέχονταν την αποστολή θα χορηγείτο απεριόριστη άδεια, χωρίς να θιγούν οποιαδήποτε δικαιώματά τους, και θα αποστέλλονταν στην Κύπρο.

Δεν θα μετατίθετο, επίσημα, προσωπικό, στο νησί. Αρχίζοντας την οργάνωση το πρώτο πράγμα που μας απασχολούσε ήταν η επιλογή των κατάλληλων προσώπων που θα αναλάμβαναν την ηγεσία τόσο της TMT όσο και των μονάδων που θα υπάγονταν σ αυτή. Επρεπε να γνωρίζαμε τους χαρακτήρες τους και θα γινόταν μια προσεκτική αξιολόγηση. Ο αρχηγός της TMT θα ήταν υπόλογος μόνον απέναντι στο αρχηγείο της Αγκυρας.

Αυτός θα ίδρυε τη μυστική παράνομη ένοπλη οργάνωση πάνω σε εδάφη που βρίσκονταν υπό κυριαρχία ξένου κράτους.

Για τους λόγους αυτούς, η επιλογή των διοικητών ήταν μια πολύ λεπτή υπόθεση.

Το άτομο που θα επιλεγόταν ως αρχηγός θα μετέβαινε στην Κύπρο εξουσιοδοτημένο με αυξημένες αρμοδιότητες, όχι όμως νόμιμες. Θα ενεργούσε στα πλαίσια των οδηγιών και διαταγών που δίδονταν από την Αγκυρα. Θα έπρεπε να ασκεί τα καθήκοντά του χωρίς κατάχρηση εξουσίας. Επρεπε, με λίγα λόγια, να

είναι τέλειος σε όλα.

Είχαμε δώσει την υπόσχεση μας. Η αποστολή μας έπρεπε να στεφθεί με επιτυχία. Δεν θα έπρεπε να προσβάλουμε όσους μας έδωσαν το πράσινο φως και μας υποστήριξαν.

Για να έχουμε την επιτυχία θα έπρεπε να υπάρχει αρμονική συνεργασία μεταξύ του αρχηγείου της Αγκυρας και των Κυπρίων ηγετών.

Θα έπρεπε να υπάρχει τόσο καλός συντονισμός μεταξύ των δυο πλευρών ώστε ένα λάθος, κάτι το στραβό, να μη διασαλεύει την ισορροπία, άρα και ο αρχηγός της οργάνωσης θα έπρεπε να ήταν τόσο έμπιστο και κατάλληλο άτομο που θα τη διατηρούσε.

Έπρεπε, τέλος, ο αρχηγός να ήταν ένας υψηλόβαθμος αξιωματικός.

Κατ αρχήν θα έπρεπε να δούμε κατά πόσο ήταν δυνατό να εξευρεθεί ο αρχηγός από το Γραφείο μας. Να δούμε αν είχαμε τον κατάλληλο αξιωματικό με τα προσόντα που απαιτούντο. Διαφορετικά θα ψάχναμε εκτός Γραφείου.

Ο Καράμπελεν δεν είχε κάποιον στο νου του κι έτσι μου είπε να ψάξω.

Εγώ είχα σκεφθεί το θέμα και είχα καταλήξει στον Αντισυνταγματάρχη Ριζά Βουρουσκάν που υπηρετούσε στο Γραφείο μας.

Προσπάθησα και είχα συχνότερες επαφές μαζί του. Αυτόν θα πρότεινα στο Στρατηγό. Τον Βουρουσκάν τον γνώριζα από παλιά γιατί υπρετούσαμε στην ίδια Μεραρχία. Ήταν σοβαρός, λιγομίλητος, ήσυχος, γενναίος.

Συμμετείχε και στον πόλεμο της Κορέας. Ήταν ένας αξιωματικός που του άρεσε η πειθαρχία, ήταν άγαμος και γνώριζε τις τεχνικές των μυστικών επιχειρήσεων.

Όταν συζητούσαμε με το Στρατηγό το θέμα του αρχηγού της TMT, τον ρώτησα αν έχει εν τω μεταξύ σκεφθεί κάποιον. Μετά την αρνητική του απάντηση του υπενθύμισα τον Αντισυνταγματάρχη Βουρουσκάν.

Συμφώνησε με την πρότασή μου. Του ζήτησα να

μου επιτρέψει να συζητήσω με τον Βουρουσκάν το όλο θέμα. Μέχρι την ημέρα εκείνη ο Βουρουσκάν δεν γνώριζε τίποτα.

Τον επισκέφθηκα δήθεν για ιδιωτική συνάντηση και για κουβέντα. Ηθελα να βεβαιωθώ για τελευταία φορά. Αρχίσαμε τη συζήτηση πάνω σε επίκαιρα θέματα. Οδήγησα τη συζήτηση στο Κυπριακό και του ζήτησα να μου αναπτύξει τις απόψεις του για τις τελευταίες εξελίξεις.

Μου είπε ότι η κατάσταση οδηγείτο από το κακό στο χειρότερο και ότι η Τουρκία θα έπρεπε να ακολουθήσει μια πιο ενεργό πολιτική. Συζητήσαμε αρκετά το θέμα. Είχαμε τον παρακάτω διάλογο:

TANEOY: Τί πρέπει να κάνουμε; Όταν λες πιο ενεργό πολιτική τί εννοείς; Μήπως εννοείς την ίδρυση μιας ένοπλης μυστικής οργάνωσης; Θα ήταν αυτό μια λύση;

ΒΟΥΡΟΥΣΚΑΝ: Σαφώς, αδελφέ μου. Πώς είναι δυνατό να εμπιστευτείς τους άγγλους; Υπάρχει άλλη λύση; Ας μας δώσουν την ευκαιρία να ιδρύσουμε μια οργάνωση. Όπως ξέρεις, εμείς, μπορούμε να προχωρήσουμε σε κάτι τέτοιο γιατί γνωρίζουμε από τέτοιες αποστολές.

TANEOY: Αν Αντισυνταγματάρχη σου δινόταν η ευκαιρία θα συμμετείχες εθελοντικά σε μια τέτοια οργάνωση στην Κύπρο;

ΒΟΥΡΟΥΣΚΑΝ: Μακάρι. Ας μου δώσουν το σύνθημα κι εγώ είμαι έτοιμος.

TANEOY: Με ποιους όρους; Ποιες θα είναι οι απαιτήσεις σου;

ΒΟΥΡΟΥΣΚΑΝ: Δεν θα έθετα οποιουδήποτε όρους. Θα αναλάμβανα οποιαδήποτε αποστολή μου ήθελε ανατεθεί. Πρόκειται για εθνική υπόθεση.

TANEOY: Αν σου έλεγαν να γίνεις αρχηγός της οργάνωσης;

ΒΟΥΡΟΥΣΚΑΝ: Μη με κοροϊδεύεις Ισμαήλ. Θα με κάνουν να αναπολώ.

TANEOY: Μα συζητούμε

ΒΟΥΡΟΥΣΚΑΝ: Επαναλαμβάνω. Είμαι έτοιμος για

κάθε αποστολή.

TANΣΟΥ: Τότε Αντισυνταγματάρχη πρόσεξε αυτά που θα σου πω. Είναι πολύ σημαντικά. Σου κάνω την πρόταση εκ μέρους του Διοικητή μας, του Στρατηγού Καράμπελεν: Θέλεις να αναλάβεις της ηγεσία της μυστικής Τουρκικής Αντιστασιακής Οργάνωσης που θα ιδρυθεί στην Κύπρο; Ολα είναι έτοιμα, έχουμε τα σχέδια μας, τα προγράμματα μας. Αρχίζουμε αμέσως τις δραστηριότητες μας. Έχουμε εξασφαλίσει τη σχετική αδειά. Αν δεν αποδεχθείς την πρόταση μας θα αποταθούμε σε άλλους. Έχεις όλο το δικαίωμα να μην αποδεχθείς. Δεν υπάρχει υποχρέωση και ούτε θα καταχωρηθεί ο,τιδήποτε στους ατομικούς σου φακέλους. Πρόκειται για εθελοντική υπόθεση.

ΒΟΥΡΟΥΣΚΑΝ: Μιλάς σοβαρά;

TANΣΟΥ: Μάλιστα.

ΒΟΥΡΟΥΣΚΑΝ: Εντάξει. Μπορείς να πεις στον Στρατηγό Καράμπελεν ότι αποδέχομαι την αποστολή.

TANΣΟΥ: Τώρα φεύγω. Με περιμένει ο Στρατηγός.

ΒΟΥΡΟΥΣΚΑΝ: Πότε αρχίζουμε;

TANΣΟΥ: Σήμερα.

ΒΟΥΡΟΥΣΚΑΝ: Πόσα πράγματα μαγειρεύατε τόσο καιρό κι εμείς δεν γνωρίζαμε τίποτα;

TANΣΟΥ: Ετσι έπρεπε.

Ο διάλογος μας με το Βουρουσκάν έληξε με αγκαλιάσματα και φιλιά.

Εγώ πήγα κατ ευθείαν στο Στρατηγό Ντανίς Καράμπελεν και τον ενημέρωσα για την απάντηση του Βουρουσκάν. Μου είπε να τον παρουσιάσω ενώπιον του. Του τηλεφώνησα και του είπα να έλθει αμέσως. Παρουσιάστηκαμε στον Καράμπελεν.

ΚΑΡΑΜΠΕΛΕΝ: Ο Τάνσου σου είπε τις λεπτομέρειες. Τις επαναλαμβάνω. Τί έχεις να πεις για την απόφασή μου;

ΒΟΥΡΟΥΣΚΑΝ: Είμαι έτοιμος Στρατηγέ.

ΚΑΡΑΜΠΕΛΕΝ: Έχεις οποιονδήποτε όρο;

ΒΟΥΡΟΥΣΚΑΝ: Οχι, ούτε είναι δυνατό να έχω. Βρίσκομαι στις διαταγές σας.

ΚΑΡΑΜΠΕΛΕΝ: Αφού είναι έτσι, άρχισε από σήμερα εργασία. Ας μη χάνουμε καιρό. Μελετήστε μαζί το σχέδιο του Τάνσου. Ανέθεσα στον Τάνσου να εφαρμόσει το σχέδιο. Αυτός θα έχει το συντονισμό του. Σας έχω απόλυτη εμπιστοσύνη. Πιστεύω ότι θα με βγάλετε ασπροπρόσωπο. Ο Θεός βοηθός.

Με τον Καράμπελεν αξιολογήσαμε τις θέσεις και στόχους της Κυβέρνησης για την οργάνωση.

Δεν διέφεραν από τις δικές μας σκέψεις.

Ο Καράμπελεν μου έδωσε τις εξής οδηγίες:

" Μπορείς πλέον να αρχίσεις να εφαρμόζεις τα σχέδια. Αρχισε τις απαιτούμενες επαφές για συντονισμό των θεμάτων και ό,τι νομίζεις ότι πρέπει να αναλάβω εγώ να μου το πεις. Σε εξουσιοδοτώ εν λευκώ. Η πρωτοβουλία ανήκει σε σένα. Αρχισε τις εργασίες χωρίς καθυστέρηση. Να με ενημερώνεις ανελλιπώς".

Μετά τις οδηγίες αυτές, έπαυσα πλέον να έχω ελεύθερες ώρες. Όχι μόνο οι εργάσιμες ώρες αλλά και οι υποτιθέμενες ελεύθερες ώρες είχαν διατεθεί για τα ιδανικά που στοχεύαμε. Είκοσι τέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο σκεπτόμουν την οργάνωση.

Προσπαθούσα να συγκροτήσω τους πυρήνες της Οργάνωσης στην Αγκυρα και στην Κύπρο. Σκεπτόμουν το μηχανισμό υποστήριξης της Κυβέρνησης.

Επικεφαλής του όλου θέματος ήταν ο Υπουργός Εξωτερικών Φατίν Ρουσιού Ζορλού γιατί σε αυτόν ανήκε η ιδέα ίδρυσης της Οργάνωσης.

Εξ άλλου αυτός ήταν το άτομο που εξασφάλισε την έγκριση του Πρωθυπουργού για την ίδρυση. Αρα, όλα τα προβλήματα έπρεπε να επιλυθούν μέσω αυτού. Θα μας έδινε τα ονόματα των υφισταμένων του στο Υπουργείο Εξωτερικών, ενώ για τη βοήθεια που θέλαμε από άλλα Υπουργεία θα μεσολαβούσε ο ίδιος.

Ο Ζορλού είχε δώσει και εντολές στο Διευθυντή του ιδιαίτερου Γραφείου του να μας δέχεται οποτεδήποτε.

Είναι γεγονός ότι μέχρι τις 27 Μαΐου 1960 οπότε απεστάλη στη Νήσο Πλάτι, ύστερα από το

πραξικόπημα των στρατιωτικών, ο Ζορλού είχε πάντοτε ανοικτή την πόρτα του για τις επαφές μας.

Πάντοτε μας υποδεχόταν εγκάρδια και μας ενθάρρυνε.

Πάντοτε μας έλεγε: Μην διστάζετε. Είμαι στο πλευρό σας.

Κατέβαλλε προσπάθειες να επιλύσει όλα μας τα προβλήματα. Ήταν συνεπής στις υποσχέσεις του.

Είχαμε αποφασίσει να οργανώσουμε μόνοι μας τα θέματα που σχετίζονταν με την εκπαίδευση. Δεν ζητούσαμε τη συμβολή των στρατιωτικών μονάδων. Για τη μεταφορά του οπλισμού θα χρησιμοποιούσαμε μικρά αλιευτικά.

Τις αποσπάσεις των αξιωματικών μας και τις ανάγκες μας σε όπλα και πυρομαχικά θα εξασφάλιζε ο Υπουργός Άμυνας Ετχέμ Μεντερές.

Τελικά εξασφαλίσαμε τα όπλα και τις ποσότητες που θέλαμε. Αφού πήραμε τα ενδεικνόμενα μέτρα, τα μεταφέραμε σε κέντρα στις ακτές της Μεσογείου.

Θα συμπληρώναμε τις ετοιμασίες και θα αρχίζαμε την αποστολή τους στην Κύπρο.

Οι καθ' ύλην Υπουργοί ανέλαβαν να μας βοηθήσουν για τους έφεδρους αξιωματικούς που θα στέλλαμε στην Κύπρο με την κάλυψη των Υπουργείων τους, όπως οι Υπουργοί Παιδείας, Τουρισμού και Εσωτερικών.

Για τα προβλήματα που ενδεχομένως θα προέκυπταν στα τελωνεία στις ακτές της Μεσογείου θα είχαμε την υποστήριξη του Υπουργού Τελωνείων και Μονοπωλείου Χαντί Χουσμάν.

Ο Ζορλού μεσολάβησε για να έχουμε απευθείας επαφές με τους Υπουργούς αυτούς. Οι Υπουργοί θα επέλυαν τα προβλήματά μας χωρίς να ενημερώνουν τους λειτουργούς τους για την ονομασία και το στόχο της οργάνωσης.

Θέλω όμως να υπογραμμίσω και τα εξής:

Μέχρι τα τέλη του **1960**, όταν βρισκόμουν στην ηγεσία της οργάνωσης, ούτε το Γενικό Επιτελείο Ενόπλων Δυνάμεων ούτε η Κυβέρνηση αναμείχθηκαν στις εργασίες μας. Δεν μας δίνονταν διαταγές ή

οδηγίες, αλλά ούτε καν συμβουλές. Αρκούνταν στις ενημερώσεις μας. Για τις επιτυχίες μας δεχόμασταν τους επαίνους και τα συγχαρητήρια τους.

Αναμφισβήτητα, στην όλη επιτυχία είχε συμβάλει και η πρωτοβουλία που μου έδωσε ο Καράμπελεν. Προσπαθούσα να μην κάνω κανένα λάθος που θα με έφερνε σε δύσκολη θέση απέναντι στον Στρατηγό, αλλά ούτε και τον Στρατηγό απέναντι στο Επιτελείο και την Κυβέρνηση. Πάντοτε προσπαθούσα να φανώ αντάξιος της εμπιστοσύνης που μου έδειξε ο Στρατηγός Καράμπελεν.

Τον Ιούνιο του **1958** ήταν όλα έτοιμα. Επικεφαλής του σχεδίου Επανάκτησης Κύπρου ήταν ο Στρατηγός Καράμπελεν. Ήταν παράλληλα και επικεφαλής του αρμοδίου Γραφείου.

Ο Καράμπελεν αποστρατεύθηκε το **1957** λόγω ορίου ηλικίας. Λόγω της δράσης του, Κυβέρνηση και Επιτελείο τον επανέφεραν στην ενεργό δράση προσλαμβάνοντας τον ως πολιτικό προσωπικό.

Εγώ, προσωπικά, δεν είχα καιρό να ασχοληθώ με τα καθήκοντα του Γραφείου μου. Τα είχα αναθέσει στον αντικαταστάτη μου.

Μετά την επιλογή του Αρχηγού, η σειρά ήλθε στην επιλογή των υπολοίπων αξιωματικών που θα αποτελούσαν την ιδρυτική ομάδα. Δεν είχαμε καιρό για χάσιμο. Αρχίσαμε αμέσως δουλειά.

Τη φορά αυτή ακολούθησα άλλο τρόπο. Όλοι οι αξιωματικοί είχαν τα απαιτούμενα προσόντα για τη συμμετοχή τους στην Οργάνωση. Τους συνάντησα χωριστά και τους ανέπτυξα το θέμα. Με κοιτούσαν με έκπληξη και με ματιές όλο ερωτηματικά. Τους έλεγα:

" Μην νομίζετε ότι αστειεύομαι. Σας μιλώ σοβαρά. Μιλώ εκ μέρους του Καράμπελεν. Τα όσα είπαμε, θα παραμείνουν μεταξύ μας. Μην συζητήσετε το θέμα ούτε με τα μέλη της οικογένειάς σας. Θα πρέπει οι ενέργειές σας να γίνονται μυστικά. Με τους συναδέλφους που συνάντησα και θα συναντήσω, συζητώ το ενδεχόμενο να συμμετάσχουν ή όχι στην οργάνωση ή

στην Τουρκία ή στην Κύπρο. Προσπαθώ να διαπιστώσω κατά πόσο θέλουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους εθελοντικά. Δεν τίθεται θέμα μετάθεσης στο νησί μέσω της νόμιμης οδού. Σε όσους θα συμμετάσχουν στην οργάνωση, θα χορηγηθεί άδεια απεριόριστου χρόνου. Σας ρωτώ λοιπόν: Αποδέχεστε την εθελοντική σας συμμετοχή στην οργάνωση; Αντιλαμβάνομαι ότι σας ξάφνιασα με την ερώτηση μου, αφού αυτή αγγίζει τα πατριωτικά σας αισθήματα. Δεν ζητώ να μου απαντήσετε εδώ και τώρα. Σκεφθείτε το θέμα σήμερα και αύριο τα ξαναλέμε. Θέλω όμως να σας ξεκαθαρίσω τα εξής: Αν η απάντησή σας είναι αρνητική, αυτό δεν θα έχει καμιά επίπτωση. Θα δεχθούμε την οποιαδήποτε απάντηση με κατανόηση και σεβασμό. Εξ άλλου το θέμα θα μείνει μεταξύ μας. Δεν θα ενημερώσουμε ούτε και τον Καράμπελεν. Να σας μιλήσω έξω από τα δόντια. Η δουλειά μας δεν είναι νόμιμη άγκαι θα έχουμε κάθε υποστήριξη και οι αρχές θα παραβλέπουν. Δεν μπορώ επίσης να σας πω ότι δεν υπάρχει κίνδυνος. Τη στιγμή αυτή εγώ προσπαθώ να οργανώσω τη σύνθεση εθελοντών και σας καλώ να ενταχθείτε. Αν δεν σας καλούσα δεν θα μου το συγχωρούσατε. Εσείς θα αποφασίστε. Δεν τίθεται θέμα διαταγής ή άσκησης πίεσης".

Οι συνάδελφοι με άκουαν με αγωνία. Μετά την πρώτη έκπληξη που ένιωθαν, εξέφραζαν τη χαρά τους για την εθνική αυτή ενέργεια και όλοι μου είπαν ότι βρίσκονταν στο πλευρό μου, ότι ήσαν έτοιμοι να βοηθήσουν.

Από τους συναδέλφους που συνάντησα χωριστά στην Αγκυρα, άλλοι μεν μου δήλωναν ότι ήσαν έτοιμοι να συμμετάσχουν στην οργάνωση, άλλοι λόγω υποχρεώσεών τους δήλωσαν ότι θα το σκέφτονταν μελλοντικά. Υπήρχαν και αυτοί που δήλωσαν ότι θεωρούσαν μεγάλη τιμή αν αναλάμβαναν καθήκοντα στις Υπηρεσίες της οργάνωσης στην Αγκυρα.

Σε πρώτη φάση είχαμε προγραμματίσει να στείλουμε στην Κύπρο πέντε εν ενεργεία αξιωματικούς και 15 έφεδρους που είχαν εκπαιδευτεί στον ανταρτοπόλεμο και τις μυστικές επιχειρήσεις.

Οι πέντε εν ενεργεία αξιωματικοί ήσαν:
Αντισυνταγματάρχης Ριζά Βουρουσκάν,
Ταγματάρχης Νετζμεντίν Ερτζέ,
Ταγματάρχης Σεφίκ Καρακούρτ,
Λοχαγοί Μεχμέτ Οζντέν και Ραχμή Εργκούν.
Επόμενο βήμα ήταν να συναντήσουμε τους
έφεδρους αξιωματικούς που βρίσκονταν σε διάφορες
πόλεις.

Οι αξιωματικοί θα αποστέλλονταν στην Κύπρο
με ψευδώνυμα και με διαφορετικές καλύψεις. Τις
διαδικασίες αυτές είχε αναλάβει ο Στρατηγός
Καράμπελεν και θα τις επέλυε με τον Αρχηγό και
Υπαρχηγό του Γενικού Επιτελείου Ενόπλων Δυνάμεων
και τον Υπουργό Εξωτερικών.

Ο Καράμπελεν θα είχε και άλλες επαφές για το
χώρο όπου θα στεγαζόταν το Αρχηγείο στην Αγκυρα και
άλλα.

Συνεχίζουμε τις εργασίες πάνω στα σχέδια μας,
ενώ παράλληλα ετοιμαζόμαστε για την αναχώρηση στην
Κύπρο. Κατ αρχήν ασχοληθήκαμε με την ταυτότητα του
Βουρουσκάν στην Κύπρο, αφού θα είχε ψευδώνυμο.
Επίσης είχαμε να δούμε υπό ποια κάλυψη θα μετέβαινε
στο νησί. Είχαμε πολλές εναλλακτικές λύσεις. Τις
αξιολογήσαμε. Επρεπε να βρούμε μια κάλυψη που θα
επέτρεπε στο Βουρουσκάν να ενεργεί και να
δραστηριοποιείται άνετα. Ετσι ή πλέον ενδεδειγμένη
"αποστολή" θα ήταν ως ελεγκτής της Τράπεζας
Εργασίας. Η Τράπεζα αυτή είχε ένα υποκατάστημα στη
Λευκωσία. Θα μπορούσε, λοιπόν, ο Αρχηγός Βουρουσκάν
να εγκατασταθεί στη Λευκωσία και να προσποιείται
ότι ελέγχει την Τράπεζα αυτή.

Ο Βουρουσκάν συμφώνησε. Δεν πίστευα ότι θα
συναντούσαμε δυσκολίες να του προσφέρουμε την
κάλυψη της Τράπεζας.

Μέσω του Υπουργού Εξωτερικών έκλεισα
ραντεβού με το Γενικό Διευθυντή της Τράπεζας
Εργασίας.

Μου είπαν ότι θα με δεχόταν ο Υποδιευθυντής
Μπουλέντ Οσμαν. Ο Οσμάν με υποδέχθηκε με μεγάλη

ευγένεια. Μην ξεχνάτε ότι πήγαινα μετά από τηλεφώνημα του Υπουργού Εξωτερικών. Εξ άλλου επρόκειτο για ένα σοβαρό, έξυπνο, καλοπροαίρετο άτομο και συνάμα πατριώτη.

Τον ενημέρωσα για τη μυστική μας αποστολή και του είπα:

" Πληροφορήθηκα ότι ο έλεγχος σε μια Τράπεζα διαρκεί μεγάλο χρονικό διάστημα. Για το λόγο αυτό θέλουμε να στείλουμε στη Λευκωσία υπό την κάλυψη του "Ελεγκτού Τράπεζας" τον Αντισυνταγματάρχη Βουρουσκάν και τον βοηθό του. Θα τους διατεθεί και ένα γραφείο όπου υποτίθεται ότι θα εργάζονται. Η αποστολή μας είναι άκρως απόρρητη. Κανένας δεν γνωρίζει για την αποστολή εκτός από το Γενικό Διευθυντή της Τράπεζας, εσάς και το Διευθυντή του υποκαταστήματος στη Λευκωσία. Θα πρέπει να ενημερώσετε τον Πρόεδρο του Συμβουλίου Ελεγκτών και τον Προσωπάρχη. Σ' αυτούς δε θα πείτε λεπτομέρειες, αλλά ότι πρόκειται για μυστική αποστολή της Κυβέρνησης".

Ο Οσμάν άκουσε με προσοχή όλα όσα του είπα. Μου υποσχέθηκε κάθε είδους βοήθεια.

Το κλίμα της συζήτησης ήταν τόσο ευνοϊκό που ρώτησα τον Οσμάν κατά πόσον ήταν δυνατό να του καταβάλλεται και ο μισθός του Ελεγκτή.

Η απάντηση του ήταν: Σαφώς. Μετά χαράς. Θα είναι τιμή για την τράπεζα μας να συμβάλει τόσο λίγο στην εθνική αυτή υπόθεση. Θα το κανονίσουμε και το θέμα αυτό.

Ο Βουρουσκάν επέλεξε ως ψευδώνυμο το " Αλή Τζονάν". Μ' αυτό το όνομα θα ταξίδευε στην Κύπρο. Αποταθήκαμε στον Υπουργό Εσωτερικών Ναμίκ Γκεντίκ και του ετοιμάσαμε το διαβατήριο. Με τον ίδιο τρόπο εκδώσαμε διαβατήριο και στον βοηθό του Λοχαγό Μεχμέτ Οζνιέν, με το ψευδώνυμο Νετζνιέτ Μπαγιαζίτ.

Για ένα χρονικό διάστημα επτά μηνών δούλεψα στο μυαλό μου τα θέματα της οργάνωσης. Μετά πέρασα στην υλοποίηση των σκέψεων μου. Οι προετοιμασίες είχαν προχωρήσει για καλά. Οι αξιωματικοί που με

είχαν βοηθήσει ήξεραν, πλέον τα νέα τους καθήκοντα. Καθημερινά είχαμε την καθορισμένη μας συνάντηση, ανταλλάσσαμε απόψεις, παίρναμε αποφάσεις. Τώρα πλέον απέμενε να εξασφαλίσουμε ένα οίκημα για να μπορούμε να κάνουμε τις δουλειές μας με μυστικότητα και άνεση.

Δεν ενδιαφερόμασταν για στρατιωτικό οίκημα. Είχαμε μάλιστα αποφασίσει να νοικιάσουμε ένα σπίτι. Για να αποφύγουμε το ενδεχόμενο να προκαλέσουμε υποψίες στους γύρω, θα παρουσιάζαμε το οίκημα σαν στρατιωτικό και θα παίρναμε τα ενδεδειγμένα μέτρα ασφαλείας.

Αρχισα ήδη να εργάζομαι πάνω στο θέμα. Αποτάθηκα στο Μεχμέτ Ερτουγρούλογλου, ο οποίος ήταν ο Πρόεδρος του Τουρκοκυπριακού Πολιτιστικού Συδέσμου στην Αγκυρα. Σημειωτέον ότι αυτός μας είχε υποσχεθεί βοήθεια στην επιθυμία μας αυτή ή μάλλον ήταν πρόθυμος να μας εξυπηρετήσει σε οποιοδήποτε θέμα μπορούσε.

Όταν λοιπόν του ανέπτυξα τις ανάγκες μας σε οίκημα είπε: "Ευχαρίστως, αντί όμως να νοικιάσετε ένα κατάλληλο οίκημα, σας προτείνω να σας διαθέσουμε εμείς, ως Σύνδεσμος, ένα διώροφο σπίτι. Στην περιοχή Γενί Σεχίρ της Αγκυρας, στη λεωφόρο Τούνα, έχουμε ένα διώροφο οίκημα όπου στεγάζουμε τους φοιτητές από την Κύπρο. Οι φοιτητές τώρα βρίσκονται στην Κύπρο λόγω των θερινών διακοπών. Αν θέλετε μπορούμε να πάμε να το δούμε".

Η πρόταση με ικανοποίησε. Πήγαμε και είδαμε το οίκημα. Ήταν κατάλληλο από κάθε σκοπιά. Εξήγησα το όλο θέμα στον Καράμπελεν. Το επισκεφθήκαμε και μαζί.

Στη συνέχεια απαντήσαμε στον Ερτουγρούλογλου ότι αποδεχόμαστε την πρόταση του. Μας το παρέδωσε σε μια βδομάδα. Στο κτίριο δώσαμε την ονομασία: Αρχηγείο Σχεδιασμού Επανάκτησης της Κύπρου. Σε σύντομο χρονικό διάστημα το μετατρέψαμε σύμφωνα με τις ανάγκες μας. Εγιναν οι τηλεφωνικές συνδέσεις και εγκαταστήσαμε τον ασύρματο με τον οποίο επικοινωνούσαμε με την ηγεσία της TMT Κύπρου.

Αποστολή μου ήταν να οργανώνω και συντονίζω το σχέδιο επανάκτησης της Κύπρου και οργάνωσης της ΤΜΤ. Τις επαφές εκτός Γραφείου διεξήγαγε ο Καράμπελεν, κάποτε μόνος, κάποτε μαζί μου. Τις περισσότερες φορές κι αυτές τις αναλάμβανα και διεκπεραίωνα μόνος μου. Έτσι επιλύαμε ένα, ένα τα προβλήματά μας.

Σε σύσκεψη που είχαμε με τους αξιωματικούς που δέχθηκαν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, αποφασίστηκε ο παρακάτω καθορισμός καθηκόντων:

Ταγματάρχης Αχμέτ Γκιοτμέζ, επικεφαλής προσωπικού και θεμάτων επιχείρησης.

Λοχαγός Μπεντρί Εσέν, εκπαίδευση, Λοχαγός Τζεμάλ Μπιλκέ, εφοδιασμός, Λοχαγός Ρετζέν Ατάσου, εφοδιασμός και Λοχαγός Χαλίλ Παμούκογλου, διαβιβάσεις.

Με αυτό τον τρόπο, στα τέλη Ιουνίου του **1958** τα πάντα στο αρχηγείο της Αγκυρας ήταν έτοιμα και οι εργασίες μας συνεχίζονταν απρόσκοπτα και μάλιστα κάτω από τη δική μας στέγη.

Οι αξιωματικοί αυτοί θα αναλάμβαναν και την εκπαίδευση των ατόμων που εντάχθηκαν στην οργάνωση στην Κύπρο. Η εκπαίδευση θα γινόταν στην Αγκυρα. Θα έπρεπε να ιδρυθούν Κέντρα Εκπαίδευσης, οπότε θα προσλαμβάνονταν και εκπαιδευτές. Η αναγκη όμως για αυτούς παρουσιάστηκε πολύ σύντομα.

Για να ικανοποιήσουμε τις ανάγκες μας σε εκπαιδευτές προσλάβαμε τους Λοχαγούς Μπεντρί Ερκάν, Καμίλ Ουντιζελέρ, Κεμάλ Καρακουλουκτσού, Σεπκατουλάχ Γιαλάβ, Τζεμάλ Ακάν, Σαντί Ντεμιρμπιλέκ και Οσμάν Ναλμπάντ.

Ο επόμενος στόχος μας ήταν να επεξεργαστούμε τρόπους αποστολής του Αντισυνταγματάρχη Βουρουσκάν και των βοηθών του στην Κύπρο, όπου θα ίδρυαν την οργάνωση. Επίσης να καλέσουμε τους τουρκοκύπριους ηγέτες Φαζίλ Κουτσιούκ και Ραούφ Ντενκιάς στην Αγκυρα για επαφές

- Θα θέλαμε να μάθουμε και λίγα για τον εξοπλισμό.

- Η εκπαίδευση και ο εξοπλισμός ήταν δυο θέματα που το ένα συμπλήρωνε το άλλο. Μόλις έφθασαν στο νησί οι αξιωματικοί που θα ίδρυσαν την TMT εμείς αρχίσαμε να ενδιαφερόμαστε τόσο για την εκπαίδευση όσο και για τη μεταφορά οπλισμού.

Ο Υπουργός Αμυνας είχε διαβιβάσει διαταγή στις μονάδες να παραδώσουν οπλισμό. Ένα άτομο που μας βοήθησε στο θέμα αυτό ήταν ο Υφυπουργός Αμυνας Στρατηγός Σαλίχ Τζοσκούν. Κατέβαλε προσπάθεια να εξασφαλίσουμε τον οπλισμό που θέλαμε.

Τα όπλα και πυρομαχικά που παραλαμβάνουμε από τις αποθήκες τα στέλναμε στη Μερσίνα και το Ανεμούρι, όπου τα αποθηκεύαμε μυστικά σε αποθήκες στρατιωτικών εγκαταστάσεων και ήταν έτοιμα για αποστολή στην Κύπρο.

Τα όπλα που θα αποστέλλονταν στην Κύπρο θα φυλάσσονταν θαμμένα στο έδαφος. Για το λόγο αυτό θα έπρεπε να συσκευασθούν σε πλαστικό. Ειδική ομάδα μας βρισκόταν στη σχολή Κομάντο στο Εγγίντιρ όπου ασχολείτο με το θέμα αυτό. Μετά τη συσκευασία, τα όπλα μας επιστρέφονταν έτοιμα για το νησί.

Η αποστολή στο νησί θα άρχιζε όταν παίρναμε το μήνυμα από τον ηγέτη της TMT στην Κύπρο Συνταγματάρχη Ριζά Βουρουσκάν ότι είναι έτοιμος να τα δεχθεί.

Θα έπρεπε πρώτα να συσταθούν τα "κύτταρα παραλαβής οπλισμού" που είχαν την κωδική ονομασία "κύτταρα αφθονίας". Η μυστική αποστολή οπλισμού ήταν υπόθεση πολύ λεπτή. Έπρεπε να είχε προγραμματιστεί μέχρι την τελευταία της λεπτομέρεια. Η πιθανότητα σύλληψης θα έπρεπε να ήταν μηδενική. Τα αγγλικά αεροσκάφη περιπολούσαν στον ορίζοντα και τα πολεμικά πλοία στις ακτές. Οι περιπολίες συνεχίζονταν καθ' όλο το εικοσιτετράωρο. Ελέγχονταν τα πάντα. Αλλά και μέσα στη νήσο έπρεπε να μη μας υποπτευθούν ούτε οι Αγγλοι ούτε οι ελληνοκύπριοι.

Για τη μεταφορά του οπλισμού στο νησί είχαμε αρκετές εναλλακτικές λύσεις. Όπως σας προανέφερα είχαμε ήδη την απογοήτευση από το Ναύαρχο Φαχρί

Κορούτουρκ για τη βοήθεια που αναμέναμε από το πολεμικό ναυτικό για την αποστολή δια θαλάσσης.

Κατόπιν αυτού στρέψαμε την προσοχή μας σε άλλους τρόπους. Είχαμε αρκετές επαφές στην Κωνσταντινούπολη, Αγκυρα, Σμύρνη, Αιτάλεια, Μερσίνα, Αδανα, Αλεξανδρέττα. Για παράδειγμα ήλθαμε σε επαφή με τους ιδιοκτήτες του πλοίου που μετέφερε τρόφιμα εκ μέρους της κυβέρνησης στους τουρκοκύπριους. Με αυτούς συναντηθήκαμε στη Μερσίνα και Αλεξανδρέτα. Μέσω τους συναντηθήκαμε με επαγγελματίες λαθρέμπορους, που ασχολούνταν με το διεθνές λαθερεμπόριο. Είχαμε κάνει τις προετοιμασίες μας για να τύχουμε της βοήθειας τους.

Για τη μεταφορά του οπλισμού ενδιαφερόταν πολύ και ο Πρωθυπουργός Αιτάν Μεντερές. Προσπαθούσε να μας βοηθήσει. Εδωσε εντολή στο βουλευτή Τραπεζούντος Οσμάν Καβράκογλου να μας φέρει σε επαφή με τους εφοπλιστές φίλους του. Είχαμε ήδη επαφή με τους εφοπλιστές Κεμάλ Σαντίκογλου και Μουχτίν Τοτσούογλου. Το θέμα που τους αναπτύξαμε, άγγιξε τα εθνικά τους αισθήματα και μας υποσχέθηκαν κάθε δυνατή βοήθεια.

Ο Κεμάλ Σαντίκογλου ήταν ιδιοκτήτης μεγάλου αριθμού σκαφών. Ο ίδιος μας δήλωσε ότι ήταν πρόθυμος να μας διαθέσει και το ταχύπλοο του σκάφος που τόσο αγαπούσε. Ο εφοπλιστής μας επιβίβασε, εμένα και το Λοχαγό Φερχάν Τσορά, που υπηρετούσε στο Γραφείο μας στην Κωνσταντινούπολη, στο ταχύπλοο του και κάναμε μια βόλτα στο Βόσπορο ενώ στη συνέχεια μας φιλοξένησε στη γνωστή έπαυλη του στο προάστιο Μπέμπεκ της Κωνσταντινούπολης.

Ο Φερχάν Τσορά απεστάλη το **1960** στην Κύπρο με την κάλυψη του Πρακτορείου Ανατόλια. Υπηρέτησε υπό τις διαταγές του Βουρουσκάν.

Ενώ εμείς συνεχίζαμε αυτού του είδους τις προσπάθειες βρεθήκαμε αντιμέτωποι με ένα γεγονός-έκπληξη. Ήταν η **10η Αυγούστου 1958**. Ο Ζίγια Σέλιςικ ήταν ένα άτομο που παρακολουθούσε από απόσταση τις προσπάθειες μας και όπου απαιτείτο προσέφερε τις

υπηρεσίες του.

Τη μέρα αυτή μας διαβίβασε μέσω του Στρατηγού Καράμπελεν, τις εξής πληροφορίες με τη σκέψη ότι θα μας ενδιέφεραν: Κατέπλευσε στο Ανεμούρι ένα μικρό μηχανοκίνητο καΐκι με τρεις νέους.

Δεν είχαν διαβατήρια. Δήλωσαν ότι ήλθαν για να αγοράσουν όπλα.

Ο Διοικητής Στρατοχωροφυλακής Ανεμουρίου Λοχαγός Μεχμέτ Κιζίλσου διέταξε την κράτηση τους και τους απέστειλε στη Διεύθυνση Ασφαλείας.

Ο Σέλιρικ ρωτούσε να μάθει κατά πόσον τα άτομα αυτά έχουν σχέση μαζί μας.

Ο Στρατηγός Ντανίς με κάλεσε για να πληροφορηθεί αν ήμουν γνώστης της κατάστασης, αν είχα πληροφορίες. Του απάντησα αρνητικά και του είπα ότι θα έπρεπε πάση θυσία να συναντήσουμε τους νέους αυτούς.

Επικοινωνήσαμε και με τον Βουρουσκάν, τον αρχηγό της ΤΜΤ και τον ρωτήσαμε αν είχε καμιά σχέση εκείνος. Η απάντηση ήταν και πάλι αρνητική. Επικοινωνήσαμε με τα Αδανα, με το Συνταγματάρχη Φουάτ Ντογού και τον παρακαλέσαμε να συμπεριφερθεί καλά στους υπό κράτηση τουρκοκύπριους και ότι ερχόμαστε να τους συναντήσουμε.

Την επομένη πήγαμε στα Αδανα συνοδευόμενοι από το συνεργάτη μας στην Αγκυρα κύπριο γιατρό Μπουρχάν Ναλμπάντογλου.

Στην ανάκριση τους οι τρεις υπό κράτηση τουρκοκύπριοι δήλωσαν: "Η κατάσταση στην Κύπρο συνεχώς χειροτερεύει. Βρισκόμαστε υπό την απειλή των ελληνοκυπρίων. Η ΕΟΚΑ ετοιμάζεται για επίθεση. Εκείνοι μεν έχουν οπλισμό, ενώ εμείς τον στερούμεθα για να προστατεύσουμε τους εαυτούς μας. Στην Τουρκία πραγματοποιούνται συλλαλητήρια για την Κύπρο. Σκεφθήκαμε ότι αν πάμε στην Τουρκία ο τουρκικός λαός θα μπορούσε να μας εξασφαλίσει όπλα, την αξία των οποίων θα καταβάλλαμε. Για να εξασφαλίσουμε οπλισμό, μας ήταν αδύνατο να έλθουμε μέσω της νόμιμης οδού. Φθάσαμε μέχρις εδώ έχοντας

υπόψει τους κινδύνους που μας περίμεναν, διασχίζοντας τα εξήντα μίλια θάλασσας που μας χωρίζουν. Είχαμε την πεποίθηση ότι οι τουρκικές αρχές θα μας συγχωρούσαν επειδή φθάσαμε χωρίς διαβατήρια και ότι θα μας επέτρεπαν να αγοράσουμε οπλισμό".

Οι τρεις νέοι τουρκοκύπριοι μίλησαν με κάθε ειλικρίνεια. Ηλθαν στην Τουρκία από τα Κόκκινα των βορείων ακτών της Κύπρου. Τα ονόματά τους ήταν Βεχμπή Μαχμούτογλου, Ασάφ Ελμάς και Τζεβνιέτ Ρεμζή.

Ζητήσαμε άδεια για να συναντηθούμε και να μιλήσουμε κι εμείς με τους τουρκοκύπριους νέους. Ο Συνταγματάρχης Φουάτ Ντογού μας επέτρεψε. Τους ανακρίναμε με τον Ναλμπάντογλου. Επανέλαβαν τα όσα είπαν στην κατάθεση τους και αποκάλυψαν τις ταυτότητες τους.

Εδωσαν σωστές απαντήσεις στις ερωτήσεις που τους υπέβαλε ο Ναλμπάντογλου. Δεν είχαν ιδέα για οργάνωση. Ηλθαν με δική τους πρωτοβουλία και δεν είχαν κακή πρόθεση. Απλώς ρίχτηκαν στην περιπέτεια λόγω πατριωτισμού.

Ο γιατρός Ναλμπάντογλου μας διαβεβαίωσε ότι οι νέοι δεν είναι ύποπτοι. Κατόπιν ζήτησα από το Συνταγματάρχη Ντογού να μην προχωρήσει στην προβλεπόμενη διαδικασία για τους εισερχόμενους παράνομα στη χώρα και να μας παραδώσει τους νέους.

Το αποδέχθηκε και μάλιστα όταν εγώ τον ευχαρίστησα αυτός μου απάντησε ότι ικανοποιήθηκε που πληροφορήθηκε ότι εργαζόμαστε πάνω σε ένα τέτοιο εθνικό θέμα και προθυμοποιήθηκε να μας εξυπηρετεί.

Ο Συνταγματάρχης Ντογού, ο Ναλμπάντογλου κι εγώ συζητούσαμε για τους τρεις τουρκοκύπριους νέους. Κάποια στιγμή τους είπα ότι θα ήθελα να δοκίμαζα την αποστολή οπλισμού μέσω τους. Και οι δυο ενέκριναν την εισήγησή μου.

Ενημέρωσα τηλεφωνικώς τον αρχηγό μας Στρατηγό Ντανίς. Του είπα τις σκέψεις μου. Ζήτησα την άδεια του, δηλώνοντας ότι αναλαμβάνω την ευθύνη.

Η απάντηση του ήταν: "Εσύ δεν κάνεις λάθη. Σε εμπιστεύομαι. Δοκίμασε".

Αρχιζε μια νέα περίοδος στις προσπάθειες μας. Συζητούσαμε με τους Ντογού και Ναλμπάντογλου για την απόφαση. Κάποια στιγμή οι νέοι ζήτησαν να μας δουν.

Ο επικεφαλής τους Βεχμπή Μαχμούτογλου μας είπε: "Κύριοι διοικητές, ο κ. Μπουρχάν μας αναγνώρισε. Δεν είχαμε οποιαδήποτε κακή πρόθεση. Κάναμε ένα λάθος χωρίς να το σκεφθούμε. Δεν θα το επαναλάβουμε. Συγχωρέστε μας. Αφήστε μας να πάρουμε το καϊκι μας και να επιστρέψουμε στην Κύπρο".

Τότε εγώ είπα: "Για σταθείτε. Κάποτε ένα λάθος ανοίγει το δρόμο για το σωστό. Σε λίγο έχουμε να συζητήσουμε μαζί σας. Περίμενε λίγο".

Αρχισα να σκέπτομαι το πως έπρεπε να ενεργήσω. Εξήγησα στους Ντογού και Ναλμπάντογλου τις σκέψεις μου. Στη συνέχεια κάλεσα τους νέους και τους είπα: "Η Κυβέρνηση μας σας συγχώρεσε που θελήσατε να εισέλθετε παράνομα στην Τουρκία. Θα σας αναθέσω ένα πολύ απόρρητο και σημαντικό καθήκον. Αυτό μπορεί να σας στοιχίσει τη ζωή. Πρόκειται για μια εθνική υπηρεσία προς την Κύπρο. Ορκίζεστε ότι δεν θα αποκαλύψετε ο,τιδήποτε για το καθήκον αυτό;

Οι νέοι ορκίστηκαν στην τιμή και υπόληψη τους και αποδέχθηκαν το καθήκον που τους αναθέσαμε. Στη συνέχεια τους είπα: "Ηλθατε για να πάρετε όπλα τα οποία θα χρησιμοποιούσατε εναντίον των ελληνοκυπρίων. Για το σκοπό αυτό δεν σας φόβισε η περιπέτεια. Η αποστολή που σας αναθέτουμε είναι ο εξοπλισμός, τόσο ο δικός σας, όσο και όλων των αδελφών σας.

Στην Κύπρο ιδρύουμε μια ένοπλη οργάνωση κατά την ελληνοκυπρίων. Από τη στιγμή αυτή σας θεωρούμε μέλη της οργάνωσης αυτής. Θα σας δώσουμε μια ποσότητα οπλισμού και θα επιστρέψετε στην Κύπρο. Αν πετύχετε και ακολουθήσετε κατά γράμμα τις οδηγίες μας θα ακολουθήσουν και άλλες αποστολές από το

Ανεμούρι ή άλλες περιοχές που θα σας υποδεικνύουμε.

Όταν φθάσετε στο χωριό σας, θα κρύψετε τα όπλα και δεν θα πείτε τίποτα σε κανένα. Θα παραδώσετε τον οπλισμό στο άτομο που θα σας πλησιάσει με το σύνθημα που θα σας πούμε. Από τη μέρα εκείνη θα ανήκετε στην οργάνωση μας στην Κύπρο και θα βρίσκεστε υπό τις διαταγές του αρχηγού της.

Θα ειδοποιήσουμε τον αρχηγό να σας δώσει κι εσάς τα όπλα που θα μεταφέρετε. Επαναλαμβάνω, τα όπλα δεν τα δίνουμε σε εσάς, αλλά για την οργάνωση. Θα δώσετε μεγάλη προσοχή στη μυστικότητα. Δεν θα αποκαλύψετε τίποτα σε κανένα ούτε στους γονείς, ούτε στα αδέρφια ούτε τις συζύγους σας. Θα έχετε ακούσει ότι σε παρόμοιες οργανώσεις τιμωρούνται όσοι δεν εφαρμόζουν τη μυστικότητα. Η πιο επιεικής τιμωρία θα είναι η αποβολή από την οργάνωση ως "μη έμπιστο άτομο".

Οι νέοι ενθουσιάστηκαν. Δεν ήξεραν τί να πουν. Θέλησαν να φιλήσουν τα χέρια μας. Σε περίπτωση που η αποστολή μας αυτή θα είχε επιτυχία, τα Κόκκινα θα μετατρέπονταν σε "κύτταρα παραλαβής οπλισμού" και θα είχαμε συγκροτήσει την ομάδα μεταφοράς όπλων.

Η αποστολή οπλισμού θα ήταν μια έκπληξη για τον Βουρουσκάν, ο οποίος δεν βιαζόταν και τόσο αν προηγούμενως δεν ίδρυε την οργάνωση για να τον παραλάβει.

Αργά το απόγευμα αποχαιρετήσαμε το Φουάτ Ντογού και με τον Μπουρχάν Ναλμπάντογλου αναχωρήσαμε προς Ανεμούρι. Μας συνόδευσαν οι τουρκοκύπριοι νέοι.

Ο οπλισμός μας είχε αποθηκευτεί στη Μερσίνα υπό την ευθύνη του Αντισυνταγματάρχη Ρεμζί Ατιλγκάν. Περνώντας από την πόλη αυτή παραλάβαμε 20 περίστροφα, οκτώ τόμιγκαν και 6000 σφαίρες και συνεχίσαμε το δρόμο μας. Τα ξημερώματα φθάσαμε στο Ανεμούρι. Συναντήσαμε τον εκλεκτό συνάδελφο, Λοχαγό Χωροφυλακής Μεχμέτ Κιζίλσου που είχε εκπαιδευτεί στη σχολή ΛΟΚ στο Εγρίντιρ. Τον ενημερώσαμε για τις εργασίες μας και του είπαμε ότι θέλουμε τη βοήθεια

του για τις πάρα πέρα επιχειρήσεις μας και για την αποθήκευση οπλισμού στη ζώνη ευθύνης του. Του είπαμε ακόμη ότι η σχετική επίσημη διαταγή θα του διαβιβαστεί την επομένη.

Ο Κιζίλσου ικανοποιήθηκε από όσα άκουσε από μας για τις εργασίες μας και πρόσθεσε ότι θα αισθανόταν περήφανος να συμβάλει κι αυτός.

Οδηγήσαμε τους νέους σε ξενοδοχείο για να ξεκουραστούν. Τους συστήσαμε να εφοδιάσουν το πρωί το καϊκι τους με καύσιμα, να του γίνει μια συντήρηση και να είναι έτοιμοι για την Κύπρο.

Το βράδυ συσκεφθήκαμε με το Λοχαγό Κιζίλσου και το Ναλμπάντογλου για τον τρόπο που θα αποστέλλαμε τους νέους στην Κύπρο. Οι κάτοικοι του Ανεμουρίου ενδιαφέρθηκαν για τους νέους και τους ακολουθούσαν. Για το λόγο αυτό ο Λοχαγός Κιζίλσου θα τους κατευόδωνε στην αποβάθρα και ενώπιον των κατοίκων θα τους έλεγε:

" Φίλοι, θέσατε τον εαυτό σας σε κινδύνους, διασχίσατε τη θάλασσα και φθάσατε εδώ χωρίς διαβατήριο. Η πράξη σας είναι παράνομη και έπρεπε να προσαχθείτε στα δικαστήρια. Από τις ανακρίσεις διαπιστώθηκε ότι δεν είχατε κακή πρόθεση, εσείς τα αδέρφια μας, οι τουρκοκύπριοι. Για το λόγο αυτό η Κυβέρνηση της τουρκικής Δημοκρατίας σας συγχωρεί. Μην το επαναλάβετε. Στο καλό. Καλό ταξίδι".

Προτού φθάσουμε στην αποβάθρα είχαμε πει στους νέους ότι αφού τους αποχαιρετήσουμε και απομακρυνθούν από την ακτή, θα οδηγούσαν το καϊκι προς ανατολές όπου το Κάστρο. Εκεί θα τους δίναμε τα "δώρα" που περίμεναν.

Όλα έγιναν όπως τα είχαμε προγραμματίσει. Την ώρα που παραδιδόνταν ο οπλισμός η χαρά τους ήταν απερίγραπτη. Φορτώθηκαν τα όπλα στο καϊκι το οποίο και απέπλευσε. Ενώ αυτό έπλεε στα ανοικτά οι νέοι σηκώθηκαν και χόρευαν. Η σύσταση μας προς αυτούς ήταν: "Αν σας σταματήσει αγγλική περίπολος και θελήσει να ερευνήσει το πλοίο, θα ρίξετε τα όπλα στη θάλασσα χωρίς να γίνετε αντιληπτοί και θα τους

πεείτε ότι πήγατε για ψάρεμα".

Η πρώτη αυτή αποστολή οπλισμού έγινε στις **16 Αυγούστου 1958**. Κοιτούσαμε το καΐκι έως ότου χάθηκε στον ορίζοντα. Στη συνέχεια αγκαλιαστήκαμε με τον Μπουρχάν Ναλμπάντογλου και φιληθήκαμε. Όταν επιστρέψαμε από το Ανεμούρι στην Αγκυρα ενημερώσαμε τον αρχηγό της TMT Βουρουσκάν για την αποστολή και του ανακοινώσαμε το σύνθημα για την παραλαβή του οπλισμού. Μετά από δυο μέρες πήραμε από το Βουρουσκάν το εξής σήμα: "Παρέλαβα τα όσα μου στείλατε. Όλα κύλησαν ομαλά. Στους νέους που μετέφεραν τα όπλα (στους "Λύκους Αφθονίας") δόθηκε από ένα περιστροφικό (κωδική ονομασία "σπουργίτης"). Συγκροτήθηκε στα Κόκκινα "Κύτταρο αφθονίας" (χώρος παραλαβής και διάθεσης οπλισμού). Ευχαριστούμε". Υπογραφή Μποζκούρτ (Γκρίζος Λύκος) Αρχηγός της TMT Συνταγματάρχης Βουρουσκάν".

Και αυτόν τον τρόπο συγκροτήσαμε το πρώτο "κύτταρο" παραλαβής και μεταφοράς οπλισμού στα Κόκκινα. Επικεφαλής του "κυττάρου" ήταν ο Βεχμπή Μαχμούτογλου και είχε την κωδική ονομασία "ομάδα **Ari** (μέλισσα). Στην ομάδα αυτή συμμετείχαν οι Βεχμπή Μαχμούτογλου, Ασάφ Ελμάς, Τζεβνιέτ Ρεμζή, Φεριντιούν Χάμζα, Νεβζάτ Νασίρ, Μπαχαετίν Σαμρί, Χικμέτ Ριντιβάν, Λουτφού Τζελίλ, Χουσεΐν Χικμέτ και Αχμέτ Τζεμαλί.

Ενίοτε η μεταφορά οπλισμού γινόταν με δυο καΐκια οπότε μεταφερόταν μεγαλύτερος αριθμός οπλισμού.

Στις **9 Νοεμβρίου** η ομάδα **Ari** μετέφερε οπλισμό με δυο πλοiάρια. Η έβδομη αυτή αποστολή ήταν της τύχης να καταλήξει σε αποτυχία. Τα πλοiάρια απέπλευσαν με οπλισμό από το Ανεμούρι. Λόγω θαλασσοταραχής το ένα ανατράπηκε από τα κύματα και πνίγηκαν οι Ασάφ Ελμάς και Χικμέτ Ριντιβάν.

Οι επιβαίνοντες του άλλου πλοiαρίου, μεταξύ των οποίων και ο Βεχμπή Μαχμούτογλου αναγκάστηκαν να ρίξουν τον οπλισμό στη θάλασσα και έτσι ευκολότερα, να συνεχίσουν το ταξίδι τους και

παλεύοντας με τα κύματα να γλυτώσουν.

Ο Ασάφ Ελμάς και Χικμέτ Ριντιβάν ήταν τα πρώτα θύματα της TMT στη θάλασσα.

Για τον Ασάφ Ελμάς το ταξίδι αυτό ήταν το έβδομο για δε το Ριντιβάν το δεύτερο.

Στα πλοία υπήρχαν **59** περίστροφα Τόμιγκαν, **119** Περίστροφα, έξι τυφέκια πεζικού, **250** χειροβομβίδες, **6000** σφαίρες τόμιγκαν και **1700** σφαίρες περιστρόφων.

Επίσης είχαν μαζί τους **34** τεμάχια υλικών για δολιοφθορές των διόμισυ λιπρών.

Η μεταφορά οπλισμού που άρχισε στις **16** Αυγούστου **1958** με την ομάδα **Ari** συνεχίστηκε κανονικά παρά το δυσάρεστο συμβάν.

Μέχρι τέλους του **1958** απεστάλη στο νησί ποσότητα όπλων και πυρομαχικών ικανή να εξοπλίσει **800** άτομα. Αναμφίβολα το μεγαλύτερο μερίδιο τιμής ανήκει στη γενναία ομάδα **Ari**.

Η μεταφορά οπλισμού με τόση επιτυχία ικανοποιούσε τα μέγιστα τους κρατικούς και κυβερνητικούς παράγοντες.

Όλοι μας διαβίβαζαν τα συγχαρητήρια τους και έπαινούσαν το έργο μας, όπως ο Πρωθυπουργός Ατνάν Μεντερές, ο Υπουργός Εξωτερικών Φατίν Ρουστού Ζορλού, ο Υπουργός Εθνικής Αμυνας Ετχέμ Μεντερές, ο Β αρχηγός του Επιτελείου Τζεβτέντ Σουνάϊ και ο αρχηγός μας Ντανίς Καράμπελεν.

Θέλω να σας αναφέρω και το εξής: Το Ζορλού τον ενδιέφερε πολύ η αποστολή οπλισμού στην Κύπρο. Ήταν Αύγουστος του **1958** όταν εμείς ενδιαφερόμασταν να καταστρώσουμε σχέδια για την αποστολή οπλισμού στο νησί.

Ο Ζορλού επιχείρησε να στείλει όπλα με το υπηρεσιακό ταχυδρομείο. Αυτό όμως ήταν δύσκολο γιατί η αγγλική αστυνομία έλεγχε με ακτίνες X τις αποσκευές. Εμείς δεν συμφωνήσαμε με την πρόθεση του Ζορλού, αλλά δεν μπορούσαμε και να αντιδράσουμε. Παρ' όλ' αυτά συσκευάσαμε σφαίρες και τις τοποθετήσαμε σε βαλίτσες για τους ταχυδρόμους. Τελικά δεν ρισκάραμε.

